www.e-rara.ch

Demosthenis et Aeschinis principum Graeciae oratorum opera

Demosthenes

Basileae, [1571-]1572

Universitätsbibliothek Basel

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-98668

Enarrationes Secundi Tomi, Et Primum orationis de Corona

www.e-rara.ch
Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

τὴν μὲν οὖν προτέραν, ἔλυσε μεταληπτικῶς. οὐκ ἐπαύσαντο ἤδη ἀδικοῦντες καὶ * οὐκ ἠδίκησαν. τὴν δὲ δευτέραν ἐκ τοῦ μαχομένου: ὅτι, πῶς ἀνυπόστατον τὴν πόλιν εἶναι φαμὲν, εἰ οἱ κελευόμενοι ταῖς συνθήκαις ἐμμένειν, καταφρονοῦσιν; οὐ γὰρ ἀκόλουθόν ἐστι, τῇ μὲν, ἀσθένειαν τῆς πόλεως κατηγορεῖν: τῇ δὲ, βοηθεῖν ἀξιοῦν, ὡς δυνατὴν διαφυλάττειν τὰ δίκαια. ἐπὶ τούτοις πέμπτον ἔγκλημά ἐστιν, ὅτι εἰσπλεῦσαι ἐτόλμησαν μακεδόνες, καὶ τοῦτο ἀντέθηκεν ἐκ τῆς πηλικότητος, ὡς, τί δὴ τὸ γεγονός; μιᾷ γὰρ τριήρει εἰσέπλευσαν, καὶ τοῦτο οὐκ ἂν εἴποι τις ἔγκλημα. ταύτην ἔλυσεν ἀπὸ τοῦ τρόπου: ὅτι ἀποπεῖρα τὸ γινόμενον ἦν, καὶ παράδυσις κατὰ μικρόν, καὶ ἔθος, τοῦ τὴν πόλιν ἀνέχεσθαι τοὺς εἴσπλους. καὶ ἑτέρα λύσις, τὸν τότε ἐπὶ τῆς νεὼς εἰσπλεύσαντα, ξύλα ναυπηγήσιμα αἰτεῖν, εἰς κατασκευὴν μικρῶν πλοίων, ἃ συνεχώρησαν μὲν αὐτῷ ποιεῖν. καὶ τριήρη ἂν ἐναυπηγήσατο. ἐν ᾧ καὶ ἀντίπιπτον κατὰ ἀναίρεσιν εἰσήγαγεν. οὐ γὰρ δὴ φήσειέ τις τὴν ἀφθονίαν ξύλων εἶναι ἐν τῇ ἀττικῇ: σπανίζειν δὲ τὴν μακεδονίαν: ὅθεν ἔξεστιν εὐτελέστατα τοῖς βουλομένοις ὠνεῖσθαι. εἶθ' ὅτι ἐφ' ἡμῖν ἐστι μὴ ἀνέχεσθαι καὶ τῶν συνθηκῶν τὸ ῥητὸν παρέχεται, ἐν ᾧ γέγραπται: ἂν βουλώμεθα τῆς κοινῆς εἰρήνης μετέχειν ὡς τοῦ ῥητοῦ καὶ τῶν συνθηκῶν ἐπιτρεπουσῶν, εἰ βούλοιτό τις μηδαμῶς ἀλεξάνδρῳ * ἀκολουθεῖν. τοῦτο τὸ ῥητὸν δύναται καὶ πόλεμον ἀπειλεῖν τοῖς παραβαίνειν ἐθέλουσιν. ὁ δὲ πρὸς τὸ χρήσιμον τὸ οἰκεῖον λαβὼν, πολλὰ μὲν ὑπέμνησε τῶν προγόνων τῆς δόξης: πολλὰ δὲ τοῦ πρέποντος. εἶτα καὶ ἐπαγγέλλεται γράψαι εἰ ἐπιτρέποιεν, ψήφισμα περὶ πολέμου.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΣΤΕΦΑ- νου Δημοσθένους λόγου ἐξήγησις.

Πρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τοῖς θεοῖς εὔχομαι πᾶσι καὶ πάσαις, ὅσην εὔνοιαν ἔχων ἐγὼ διατελῶ, τῇ τε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν.) τάχα δυνατόν τις ὁμοῦ μὲν τὴν πόλιν φιλεῖν, μισεῖν δὲ ἰδίᾳ τινὰς, ὡς ἐπὶ τίμαρχον τὸν νοῦν ἀναφέρεσθαι, ᾧ ἐπολέμησεν αἰσχίνης. τοσαύτην ὑπάρξαι μοι.) ὅρα ὅπως οὐ τὸ πλεῖον ἀπαιτεῖ. ἀλλ' ὡς ἀρκοῦσαν τὴν ἰδίαν εὔχεται λαβεῖν. ἔπειθ' ὅπερ ἐστί.) * τὸ αὐτό ἐστι μετὰ μερισμοῦ. ἀκατάσκευος δὲ ἀναγκαίως ἡ πρότασις. ἐπειδὴ, ἅπερ ὁμολογούμενα καὶ φανερά ἡγούμεθα οὐ δέονται κατασκευῆς. ὁ δὲ νοῦς ἐπάγεται τοὺς δικαστὰς πλέον εἰς οἰκειότητα. φαίνεται γὰρ οὐχ ἑαυτοῦ μόνου, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τὴν ἴσην πρόνοιαν ποιούμενος. καὶ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας τε καὶ δόξης.) εὐσεβείας μὲν, τῶν ὅρκων: δόξης δὲ, τῆς εἰς πάντας ἀνθρώπους. μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον.) * θέσις ἐγγὺς κειμένη. τὸ ἄτοπον τῶν ὀνομάτων βιάζεται. ὁ μὲν γὰρ ἀντίδικος, πολέμιος. ὁ δὲ σύμβουλος, προσφιλής. εἴρηκε δὲ ταῦτα, ἐπειδὴ ὁ αἰσχίνης ἔλεγε, κτησιφῶντος κατηγορῶ: τί σαυτὸν ἐμβάλλεις εἰς μέσον δημόσθενες; μὴ ἐᾶτε αὐτὸν εἰς τὸ δικαστήριον παρακύψαι. ἐὰν δ' ἄρα ἐπιτρέπητε αὐτῷ φθέγγεσθαι: τοιᾷδε κεχρήσθω τῇ τάξει τοῦ λόγου οἵας αὐτὸς ὑπάρχω. πολλὰ μὲν οὖν ἔγωγε ἐλαττοῦμαι.) καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο προοίμιον, εὔνοιαν κατορθοῖ. ἡ δὲ μεταχείρησις διάφορος. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, μεστόν ἐστιν ἀξιώματος. δοκεῖ γὰρ διδόναι πλέον ἢ αἰτεῖν ἐν ἐκείνῳ. ἐν τούτῳ δὲ, καὶ ὡς δεόμενος ἐκ ταπεινώσεως ἐργάζεται. τὸ δὲ ἐλαττοῦμαι, πρὸς τὸ πρόσωπον οὐ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν. τῆς παρ' ὑμῖν εὐνοίας διαμαρτεῖν.) ἀντὶ τοῦ, τοῦ στεφάνου, χρησίμως τὴν εὔνοιαν εἴρηκεν, ὡς χρῄζων αὐτῆς. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν, οὐ βούλομαι δὲ δυσχερὲς εἰπεῖν.) τὸ σχῆμα ἀποσιώπησις. τὸ μὲν, ἵνα μὴ δύσφημα λέγῃ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου. τὸ δὲ, ἵνα ὑπόνοιαν πλείονα περὶ ἀκροατῇ παρεμβάλλῃ σιωπήσας τὴν ῥῆσιν.

οὗτος δ' ἐκ περιουσίας μου κατηγορεῖ.) ἢ ὅτι πλοῦτον ἔχει πολὺν, τοῦ φιλίππου δόντος καὶ ἀλεξάνδρου, καὶ οὐ πάνυ φοβεῖται κἂν ἡττηθῇ, εὐπορεῖ γὰρ, ὥστε δοῦναι ῥᾳδίως τὰς χιλίας: ἢ οὐκ ἔστιν ἴσον, τοῦτον μὲν ἐκ περιουσίας κατηγοροῦντα μὴ νικῆσαι (ἐξῆν γὰρ αὐτῷ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν) κἀμὲ κατ' ἀνάγκην ἀπολογεῖσθαι. οὐ γὰρ ἔξεστί μοι σιωπᾶν. τινὲς γὰρ

τιν

A Ac priorem quidem soluit translatione: * Non desierunt iniuriam facere, & iniuriam fecerunt. alteram uerò ex repugnanti: Quomodo inuictam urbem esse dicemus, si ij quos fœdus seruare iubemus, nos contemnunt? Nec enim consentaneum est, hâc urbis imbecillitatem accusare, hâc eã opitulari iubere, ut quæ iusticiam tueri possit. Quintum crimen his absolutis, sequitur, appellere fuisse ausos Macedones. Et hoc opposuit ex magnitudine, quasi diceret, Quid uerò illud est: Vnâ enim triremi appulerunt, & hoc esse delictum nemo dixerit. Hanc soluit à modo, factum id esse tentandi gratia: & eos paulatim irrepere uelle, urbemque assuefacere, ut appulsiones toleret. Est & alia refutatio: Qui tum illa naue situectus, eum nautica ligna petijsse, ad fabricanda minuta nauigia, quæ ei facere concesserint, & triremem sanè ædificasset. In quo & antipipton per inficiationem introduxit: Nec enim quisquam dixerit, copiam lignorum esse in Attica, penuriam in Macedonia: unde ea quilibet minimo precio emere possunt. Deinde in Atheniensium esse manu ne tolerent: & scriptũ fœderis exhibet, quo continetur, Si communis pacis uelint esse participes: tanquam scripto & fœdere concedente, si quis uelit, nequaquam Alexandrum sequi. Hoc scriptum, bellũ B etiam minitari potest fœdus rumpere uolentibus. Ille uerò id ad suam utilitatem arripuit, & multis admonuit gloriæ maiorum, multis officij. Demum pollicetur, se, si permittant, decretum de bello suscipiendo facturum.

ENARRATIONES SECVNDI TOMI, ET PRIMVM *orationis de Corona.*

PRimum Athenienses deos deasque.) Potest fortasse aliquis simul & rempublicam diligere, & priuatim odisse aliquos: ut sensus ad Timarchũ referatur, cui fuit infestus Æschines.

Tanta mihi tribuatur.) Vide ut non plus postulet: sed suam, ut satis magnam, tribui sibi optet.

Deinde quod est.) * Idem est cum partitione. Nuda est autem necessariò propositio. quoniam ea quæ confessa & aperta esse ducimus: confirmatione non egent. Ipsa autem sententia, magis conciliat iudices. Apparet enim eum non sui duntaxat rationem habere: sed illos etiam æquè curare. Vestramq; religionem & gloriam.) Religionem, id est, iusiurãdum: gloriam, omnium hominum iudicium & sermones.

Ne aduersarium in consilium.) Contentio adiuncta, uerborum absurditati uim affert. Aduersarius C enim hostis, consiliarius amicitia coniunctus est. Illud autem intelligit quod Æschines dixerat: Ctesiphontem accuso: quid te ingeris Demosthenes? ne sinite eum in iudicium prospectare. Quòd si ei dicendi copiam datis: eo utatur orationis ordine, quem ego institui. Etsi autem ego multis in hoc discrimine.) Etiam hoc secundum exordium beneuolentiam conciliat: tractatio autem diuersa est. Prius enim plenum est auctoritatis: adeò ut in eo plus dare quàm petere uideatur: hoc autem ut supplex & humilis tractat. Verbum, Sum inferior: referẽdum est ad * personam, non ad causam. Vestra frustrari beneuolentia.) Coronæ loco utiliter beneuolentiam dixit, ut qua indigeat. Nam ut mihi, sed nolo quicquam.) Figura est ἀποσιώπησις, reticentia, partim ne orationis initio dicat ominosa, partim ut auditori suppressis uerbis maiorem suspicionem ingerat. Sic isti superuacaneũ est me accusare.) ἐκ περιουσίας, ex abundantia uel quòd magnas diuitias habet, à Philippo & Alexandro datas: & parum curat, etiamsi uincatur. Abundat enim opibus, ut mille drachmas facilè possit soluere: uel, non idem est, istum ex libidine accusantem non uincere (licuisset enim ei ocium agere) & me necessariò causam dicere. Neq; enim mihi tacere licet. Quidã enim

tiis

A τὸ ἐκ περιουσίας, ἐκ περιττοῦ, ἁπλῶς ἡρμήνευσαν. περιττὸν γάρ φησιν ἐμοῦ μάτην καθάπτεσθαι καὶ κατηγορεῖν.

ἕτερον δ' ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις.) παραμυθεῖται τοὺς δικαστὰς, τῇ κοινότητι τοῦ πάθους τὴν συγγνώμην μνηστεύων. κἂν μὲν εὐλαβούμενος τοῦτο.) εἰς σκέψιν ἀπορῶν ἄγει τὸ πρᾶγμα: καὶ μόνον οὐ λέγει τί ποιήσομεν; εἰ ἀνάγκῃ ἀπειληφθεὶς, φύγω τὸ λέγειν περὶ ἐμαυτοῦ. ἠθικώτατα γὰρ οὐκ εἶπεν, ἐπαινεῖν ἐμαυτὸν, ἀλλὰ λέγειν ἁπλῶς. τί τὸ συμβαῖνον, ἁλώσομαι τῇ σιωπῇ: καὶ δόξει μὲν ἐψεῦσθαι Κτησιφῶν: ἐγὼ δὲ οὐχ ἕξω δι' ὅπερ τιμηθήσομαι λέγειν. καὶ τὰ πεπολιτευμένα βαδίζων.) τινὲς ἐμέμψαντο ὡς τροπικὴν ἐν προοιμίοις οὐ καλῶς κειμένην τὴν λέξιν. ἀλλ' οὔτε ἐν τῷ πρώτῳ προοιμίῳ ἐστὶν, ἀλλ' ἐν τοῖς τελευταίοις τοῦ δευτέρου, οὔτε ἀπεξενωμένη καὶ ἀπόκροτος, οἷα Αἰσχίνης ἐχρήσατο ἐν τῷ προοιμίῳ, παρασκευὴν εἰπὼν καὶ παράταξιν, ἀλλὰ προσεχὴς καὶ μᾶλλον ἁρμόττουσα. εἰ γὰρ δὴ οἶμος ἡ ὁδός ἐστι, καὶ τὸ προοίμιον ὡς ὁδὸς τοῦ παντὸς λόγου, οὕτω λέγεται: οὐκ ἀλλότριον ὡς πρὸς ὁδὸν τὸ βαδίζειν. οἶμαι δ' ὑμᾶς ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) τὸ τρίτον προοίμιον ἐργαζόμενος, πάντας ἐπὶ τῆς αὐτοῦ γνώμης γενέσθαι παρασκευάζει: ἵνα ἕκαστος μὴ ὡς ἀνόητος δοκῇ. συνετῶς δὲ οὐ πάνυ χωρίζει τὸν Κτησιφῶντα: ἀλλὰ τὸ ἴσον τοῦ ἀγῶνος πρὸς αὐτὸν μερίζεται. B ἀξιῶ καὶ δέομαι πάντων.) κρᾶσις ἀξιώματος καὶ οἴκτου γεγένηται. τὸ μὲν ἀξιῶ, τὸ δίκαιον νομίζω, ὑπολάβοι ἄν τις: τὸ δὲ δέομαι, σαφῶς τὸ ἱκετεύω δηλοῖ. ὥστε διὰ μὲν τοῦ ἀξιῶ, φυλάττει τὸ φρόνημα: διὰ δὲ τοῦ δέομαι, θηρεύει τὸν ἔλεον. ἀπολογουμένου.) τί οὖν ὅτι οὐ καλῶς * σὺ κρίνεις τὸ δίκαιον; ὥσπερ οἱ νόμοι κελεύουσιν.) οἷς οὐδεὶς ἂν μαχέσαιτο, καὶ ἀντείποι ὅτι διεσφάλησαν. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν νόμων, τῇ προσηγορίᾳ τοῦ Σόλωνος τοῦ τεθεικότος, αὔξει καὶ πρεσβεύει τοὺς νόμους.

οὐκ ἀπιστῶν ὑμῖν ὥς γ' ἐμοὶ φαίνεται.) ἀρρήτῳ τέχνῃ τὸ δοκοῦν ἀληθὲς, εἰς τὸ ἑαυτῷ δοκοῦν μετεβίβασεν. οὐ γὰρ ἀπιστῶν φησιν ὑμῖν, ἀλλ' ὡς δεδιὼς μὴ ἐπιορκήσητε προκατειληφθέντες ταῖς τοῦ κατηγόρου διαβολαῖς. οὐκ ἐνὶ τῷ φεύγοντι προελθεῖν.) προσφόρως τὸ προελθεῖν ὡς ἐπὶ δρομέων λαβών. οὐ γὰρ ὁ προδραμὼν καὶ φθάσας, νικῆσαι δίκαιος, ἀλλ' ὁ δεύτερος ἐπελθὼν, καὶ προελθεῖν δυνάμενος. εἴη δ' ἂν οὗτος ὁ φεύγων. μέλλων δὲ τοῦ, τε ἰδίου βίου παντός.) προοιμιακὸν ἐνθύμημα εἰς τοὺς ἀγῶνας ἐμβάλλων, ἀλλ' οὐ σαφῶς προοίμιον, ὡς δηλοῖ καὶ τὸ σχῆμα τοῦ λόγου. τὸ γὰρ μέλλον, δηλοῖ τὸν ἐπιχειροῦντα, καὶ εἰσιόντα εἰς τοὺς ἀγῶνας. προοίμια γὰρ τέσσαρα εἶναι, ἀδύνατον. κἂν μαίνωσιν οἱ λέγοντες. C ὡς ἔοικε λόγον διδόναι τιμωρόν.) σχετλιάζει πάλιν ἐπὶ τῇ ἐπηρείᾳ τοῦ ἀγῶνος. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὡς ἔοικεν. οὐκ οἶδα ὅπως εἰς τὴν ἀνάγκην ταύτην ὡς ὁρᾶτε κατακέκλεισμαι. ἴσον δ' ὡς ἐν μετὰ τῷ πρώτῳ προοιμίῳ ἀπαιτεῖ δοθῆναι αὐτῷ ἐξουσίαν ἀπολογεῖσθαι, ὡς βούλεται. ἐνταῦθα δὲ, ὑπὲρ ὅλης τῆς πολιτείας παρακαλεῖ. κἀκεῖνο δὲ θαυμάσαι ἄξιον τοῦ ῥήτορος. ἐπῆλθε γάρ μοι καὶ τοῦτο, ὅτι αὐτὸς μὲν πᾶσι τοῖς δικασταῖς, καὶ πάσῃ τῇ πόλει, δοθῆναι παρὰ τῶν θεῶν εὔχεται τὴν εὔνοιαν αὐτῷ δὲ παρ' αὐτῶν εἰς μόνον τὸν ἀγῶνα αἰτεῖ τὴν εὔνοιαν. εἰ μὲν οὖν περὶ ὧν ἐδίωκε μόνον.) ἐντεῦθεν εἰσάγει τὰς παραγραφικὰς, τὴν γραφὴν αἰτιώμενος. καὶ ἔστιν ἀπὸ τοῦ τρόπου τοῦτο. μέμφεται γὰρ τῆς κατηγορίας τὸν τρόπον, ὅτι περ οὐκ ἔστη συνέχει τοῦ προβλήματος τὴν μέμψιν. ἀλλὰ πρὸς, πλείονα λόγον περὶ τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐκτὸς ἐποιήσατο. περὶ μὲν δὴ τῶν ἰδίων.) δηλοῦσι μὲν καὶ αἱ λέξεις τῶν εἰρημένων τὴν ἀσθένειαν. λοιδορίας γοῦν καὶ αἰτιάσεις ἐκάλεσε. ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ βλασφημεῖν ἀξιωματικόν. ἐγγὺς γὰρ αὐτῶν τῶν θεῶν ἐποίησεν αἰσχρῶς. βλασφημοῦσι γὰρ εἰς τοὺς κρείττονας. τὸ δὲ περὶ τῶν ἰδίων: ὅτι σκύθης καὶ δυσγενὴς, καὶ τὸν βίον ἀσελγής: παραιτεῖται λέγειν. οὕτω γὰρ φιλεῖ πανταχοῦ μὴ διαρρήδην τὰς καθ' αὐτοῦ διαβολὰς μηνύειν.

ὡς ἁπλῶς φα.

A τὸ ἐκ περιουσίας, ex superuacuo, simpliciter interpretati sunt: Superuacuum, inquit, est, me frustra incessere, & accusare. Alterum quòd mortalibus omnibus natura est insitum.) Consolatur iudices, communitati affectus ueniam ambiens. Cuius rei ego metu.) Dubitando rem disceptandam proponit, & tantũ nõ dicit, quid faciemus? si necessitate circumuentus fugero de me ipso dicere (modestissimè enim, nõ dixit laudare meipsum, sed dicere simpliciter) quid eueniet? silentio damnabor, & mentitus esse uidebitur Ctesipho: ego uerò, cur honorem haberi mihi postulem, ostendere nõ potero. Ad acta mea in republica narranda accessero.) Quidam hoc uerbum reprehenderũt, quod tropus in exordijs ineptè ponatur. sed nec in primo exordio est, uerùm in extremo secundo: nec peregrinus & durus tropus, quali Æschines usus est in exordio: instructionem dicendo, & aciem: sed uicinior & cõuenientior. Nam cum οἶμος uiam significet, & procœmium quasi aditus sit totius orationis: quum ita uocabulo sit usus, uerbũ Accedere, ut ad uiam cõparatum, non est alienum. Vos opinor iudices.) Tertio exordio tractando in suam sententiam trahere omnes studet: ut singuli stulticiæ opinionem fugiant. Prudenter autẽ non omnino segregat Ctesiphontem: sed causam ex æquo cum eo partitur. B Peto, & oro uos omnes.) Autoritatem & misericordiam tẽperauit. Nam ἀξιῶ, pro iustum censeo, possit accipi. δέομαι autem perspicuè significat supplico. Quare per uerbum ἀξιῶ, magnitudinem animi retinet: per uerbũ δέομαι misericordiá uenatur. Crimina refutantẽ.) * Cur igitur id quod iustum est, non bene comparas?

Vt iubent leges.) Cum quibus nemo pugnauerit, aut negauerit esse rectas. Facta autem mẽtione legũ, eas amplificat & ornat, Solone autore nominato.

Non quod uobis diffideret, ut mihi quidem uidetur.) Ineffabili arte id quod uerum uidebatur, ad suũ arbitrium transtulit. Nõ enim quòd uobis diffideret, inquit: sed tanquam metuens ne peieraretis, occupati accusatoris calumnijs. Reo anteuertere non licere.) Accommodatè uerbo Anteuertendi hic est usus. neq; enim qui prior cucurrit, & locũ occupauit, meritò uincit: sed qui posterior fuit, & anteuertere potuisset. is autem est reus. Cum autẽ & priuatæ.) Exordio similis sententia, confirmationi annexa: nec tamen omnino exordium, ut & figura orationis indicat. Verbum enim Reddenda sit, indicat eum, qui ad argumentationem & confirmationem sit accessurus. Quatuor enim exordia esse nequeunt, tametsi insanirent oratores. C Vt apparet.) Iterum queritur de petulantia accusatoris. Illud enim, Vt apparet, perinde est ac si diceret, nescio quomodo necessitate hac, ut uidetis, sum circumuentus. Sciendum autem, eum in primo exordio petere, ut sibi potestas detur suo arbitratu causæ dicendæ: hìc autem rogare, ut omnia acta in repub. exponere liceat. Atq; illud etiá est in eo mirandum (nam & hoc mihi uenit in mentẽ) quòd ipse omnib. iudicib. & toti ciuitati beneuolentiá à dijs tribui precatur: sibi uerò ab eis in hanc tantùm causam beneuolentiam petit. Quòd si ea solum quæ in accusatione perscripsit.) Hic inserit exceptiones, & de accusatione queritur: idq; est à modo sumptum. Reprehendit enim actionis modum, quòd non contentus id exagitasse, de quo quæstio fuerat: plura insuper uerba de alijs rebus, & extra causam fecerit.

Quod igitur ad conuicia & priuatæ.) Ipsa uerba indicant, eorum quæ dicta sunt imbecillitatem. Conuicia enim, & criminationes uocat. Quin & uerbum βλασφημεῖν, * est plenum autoritatis. Propemodum enim dijs se æquauit. Blasphemia enim fit in præstantiores, hoc est, in deos. Illud autem ad priuata pertinet: Scytham eum esse, & malis ortum natalibus, & uita flagitiosa. sed id apertè recusat dicere: sic enim ubique solet, obiecta sibi crimina non apertè indicare.

ὑπειλήφατε.) τὸ ὀχυρώτερον ἐπήγαγε δεύτερον. τὸ μὲν γὰρ, ἀμφίβολον: τὸ δὲ, ὁμολογούμενόν τε καὶ βέβαιον.

ἐπὶ πολλῶν ἀγώνων τῶν πρότερον.) δεινὸς ἄγαν, οὐχ ὡς διὰ φαυλότητα κρινόμενος, ἀλλ' ὡς ἐπιφθόνως πολιτευόμενος, οὕτω σφόδρα εἴρηκεν. ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τῶν πεπολιτευμένων.) φεύγει μὲν τὰ ἴδια διὰ τὴν αἰτίαν ἣν εἴπομεν: τὰ δὲ εἰς τὸ κοινὸν αὐτῷ πεπραγμένα: ἐν οἷς εὐδοκιμεῖ, βούλεται ἐξειπεῖν. τὸ δὲ ἐξετάσω, θαυμαστὴν ἔχει τὴν ἀξίαν. δικαστοῦ γὰρ ὑποκρίνεται τάξιν. ἂν βουλομένοις ᾖ τουτοισί.) καίτοι πάντες τούτων ἡδέως ἀκούουσιν. ἀλλ' ὡς προτρεπόμενος αὐτοὺς ἐπικρατεῖν τοῦ πάθους: ἅμα δὲ καὶ θηρᾶται πάλιν τῶν καθημένων τὴν εὔνοιαν: ᾗ τῇ ἐκείνων γνώμῃ ἀκολουθεῖν ἐπαγγέλλεται. τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα.) ἐν τούτοις τοῖς ῥητοῖς, ἀσάφειά ἐστι πολλή, ἐπειδήπερ οὐκ ἀκολουθεῖ ὁ νοῦς τοῖς κειμένοις. εἰσὶν οὖν δύο προτάσεων θέσεις, εἶτα αἱ δύο λύσεις ἑξῆς. ὅρα τοίνυν οὕτως. τὰ μὲν οὖν κατηγορημένα πολλά. ἰδοὺ μία πρότασις. ἡ δὲ πρὸς ταύτην ἀπάντησις, τῶν μέντοι κατηγοριῶν καὶ τῶν αἰτιῶν τῶν εἰρημένων, ἵνα γένηται ὁ νοῦς τοιοῦτος. πολλὰ μὲν κατηγόρησε καὶ μέγιστα κακά. τούτων δὲ δίκην λαβεῖν διὰ τὸ μέγεθος οὐχ οἷόν τε. καὶ περὶ μὲν οὕτως. λάβωμεν δὲ καὶ τὴν ἑτέραν πρότασιν. ἔστι δὲ, τοῦ παρόντος ἀγῶνος ἡ προαίρεσις αὕτη. καὶ συνάψον αὐτῇ τὸ δεύτερον ἐπιχείρημα, ὅ ἐστιν, οὐ γὰρ ἀφαιρεῖσθαι δεῖ τὸ προσελθεῖν τῷ δήμῳ ἵνα γένηται τὸ σαφὲς οὕτως. ἡ προαίρεσις καὶ ἡ φύσις τοῦ ἀγῶνος, ἀνδρὸς φθονεροῦ τυγχάνει, καὶ πονηροῦ καὶ βασκάνου. εἰ μὲν εἰσαγγελίας.) ἐνταῦθα φανερώτερον ἔδειξε τὰ παραγραφικά, τό, τε ἀπὸ τοῦ τρόπου, καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ χρόνου. ἡλίκα νῦν ἐτραγῴδει.) ἢ διὰ τὸν ὄγκον, ὃν προστίθει τοῖς πράγμασιν ὡς ἄξια τραγῳδίας φαίνεσθαι: ἢ ὅτι διαβάλλει τὴν τέχνην αὐτοῦ. ἦν γὰρ ὑποκριτής. ὑποκρίνεται.) ἢ διὰ τὴν τέχνην σκώπτει καὶ νῦν, ἢ ὑποκρίνεται ἐμοῦ κατηγορεῖν, ταῖς ἀληθείαις οὐκ ὤν. εἶτα ἡ ἀπόδειξις, κατηγορεῖ μὲν ἐμοῦ, κρίνει δὲ τουτονὶ κτησιφῶντα. πάντα μὲν τοίνυν τὰ κατηγορημένα.) συνεπέρανεν ὅλα τὰ παραγραφικά. καὶ λοιπὸν ἐπὶ τὸ δίκαιον κεφάλαιον χωρεῖ. βούλομαι δὲ καθ' ἕν.) θαρροῦντος ἐστὶν ἄγαν τὸ βούλεσθαι, καὶ κατὰ μέρος ἐξετάζειν τὰ πράγματα. τοῦ γὰρ φωκικοῦ συστάντος.) καὶ τοῦτό τινες ᾠήθησαν εἶναι κατάστασιν. ὑπὸ διηγηματικῷ τόπῳ δελεασθέντες, ἀλλ' ἡ μὲν κατάστασις, οὐκ ἔχει χώραν, ἵνα μὴ καταναλώσωμεν τὰς πράξεις ἐν ἐκθέσει ψιλῇ, χρήζοντες ἐν τοῖς ἀγῶσιν αὐτῶν. ἔπειτα εἰ ἡ κατάστασις παρῆν, ὡς ᾠήθησαν: τοῦ χάριν πρὸ τῶν παραγραφικῶν οὐκ ἐτέθη, περὶ ἀπαιτούσης τῆς τάξεως; ἔστιν οὖν τὸ δίκαιον κεφάλαιον, διηγηματικῶς εἰσηγμένον, λῦον μεταληπτικῶς τὰ ἐγκλήματα. ἀνύει δὲ ἐκ * παραδρομῆς καὶ χρήσιμον ἕτερον. δείκνυσι γὰρ ὅτι οὐκ ἔστι φιλοπόλεμος. εἴγε καὶ πρὸ τῆς αὐτοῦ πολιτείας συνεκροτοῦντο παρὰ τοῖς ἕλλησι πόλεμοι.

καίπερ οὐ δίκαια ποιοῦντας ὁρώντων.) ἵνα μὴ δοκῇ κοινωνεῖν τῇ ἱεροσυλίᾳ ἡ πόλις, εἶπεν οὐχὶ δίκαια: ὅτι ἐπιχαίρειν ᾤοντο δεῖν τοῖς θηβαίοις. καὶ ἡ αἰτία τῇ φύσει τῶν ἀθηναίων ἀκόλουθος, ὅτι πόλιν ἑλληνίδα καὶ σεμνήν, πανωλεθρίᾳ διαφθείρειν ἐσπούδαζον, ἀμετρίᾳ τὴν νίκην ὑβρίσαντες. τὰ δὲ τούτων ἀδικήματα.) ἦλθεν ἐπὶ τὸ ἀντεγκαλεῖν, τὴν αἰτίαν ἀρνησάμενος. καὶ μὴν εἰ τὸ κωλῦσαι τὴν τῶν ἑλλήνων.) δέον εἰπεῖν τῶν συμμάχων, ἁπάντων ὁμοῦ τῶν ἑλλήνων ἐμνημόνευσεν. ἀπίθανον τὸν αἰσχίνου τὸν λόγον ποιῶν. οὔτε γὰρ πρεσβεία ἦν.) προσκείμενον τὸ τότε, παρέχει ἀληθείας ὑπόνοιαν. συμβάλλεται δὲ αὐτῷ καὶ ὁ χρόνος, πολὺς παρελθών. εἰς τὸ δύνασθαι κακουργεῖν. εἰ γὰρ ὑμεῖς ἅμα.) διὰ τοῦ ἅμα, χώραν ἔχει σοφίζεσθαι. ὄντως γάρ, εἰ καθ' αὑτοὺς πρὸς φίλιππον εἰρήνην ἐσπένδοντο, καὶ τοὺς ἕλληνας ἠρέθιζον, καλοῦντες εἰς πόλεμον, ἐπονηρεύσαντο.

τί γὰρ

A Existimatis.) Id quod firmius est, secundo loco dixit. Alterum enim ambiguum est, alterum & confessum & certum. In multis olim factis iudicijs.) Valde acutè, tanquam non propter uilitatem uexetur: sed tanquam inuidiosè ue[illegible]ur in republica, sic hoc dixit. Sed acta in republica.) Priuata fugit, propter eam quam diximus causam. Quæ autem publicè ab eo gesta sunt, propter quæ celebratur, ea uult eloqui. Verbum autem Expendam, mirabilem habet dignitatem. Iudicis enim munus præ se fert.

Si his audire placuerit.) Atqui omnes libenter hæc audiunt. sed ita loquitur, ut qui hortetur eos, ut imperent [illegible]tui. Simul etiam denuò captat auditorum beneu[illegible]entiam, dum se illorum uoluntati obsecuturum pollicetur. Ac crimina quidem.) In his uerbis multum est obscuritatia. * Nam sententia non sequitur ea quæ posita sunt. Sunt autem duarum propositionum obiectiones, deinde refutationes duæ ordine sequuntur. Sic igitur considera. Ac crimina qu[illegible]dem multa sunt: ecce una propositio. cui sic occu[illegible]tur: Non potest respublica scilicet satis magnas pœnas sumere. ut sententia sit talis: Multa quidem obiecit, & maxima scelera, de quibus pœnæ sumi pro merito propter magnitudinem non possunt. Et hoc quidem sic. B Sumamus & al[illegible]eram propositionem, quæ est, Huius autem iudicij consilium: & coniunge cum ea secundum argumentum, quod est: Neque enim adimenda est potestas conueniendi populi: ut perspicua fiat hoc modo: Consilium & natura huius causæ, hominis est inuidi, & improbi, & obtrectatoris.

Si delatione ad senatum.) Hic apertius ostendit obiectiones, tum à modo, tum à tempore petitas.

Quanta modò tragicè uociferabatur.) Aut propter exaggerationem rerum, ut dignæ tragœdia uiderentur: uel quia perstringit artem eius, [illegible]ierat enim histrio. Histrionem agit.) Aut de arte eum cauillatur etiam nunc: aut, simulat se accusare, cum id reuera nó agat. Postea sequitur demonstratio: Me quidem accusat, in ius autem uocat Ctesiphontem hunc.

Ac omnia quidem crimina.) Concludit omnes exceptiones, & nunc ad iusti caput accedit.

Volo autem singulatim.) Admodum animosi est, uerbum Volo, &, Res singulatim excutere.

Phocensi bello conflato.) Et hanc quidam putarunt esse constitutionem, loco narrationis inescati. sed constitutio quidem locum non habet, ut ne consumamus res in expositione nuda, quibus in confirmatione indigemus. Deinde si constitutio adesset, ut opinati sunt, qua gratia non ante exceptiones ponebatur, cum id ordo postularet? C Est igitur hoc iusti caput, specie narrationis allatum, quo per translationem crimina dissoluit. Atque obiter aliam etiam utilitatem adipiscitur, dum se belli non esse amantem ostendit: cum etiam, priusquam ipse ad rempublicam accesserat, bella extiterint apud Græcos. Quamuis eos non agere iusta uideretis.) Ne uideatur affinis esse sacrilegio Respublica, dixit, Non iusta: quia insultandum Thebanis censuerunt. & crimen hoc ingenio Atheniensium est consentaneum, quòd Thebani urbem Græcam & illustrem ad internecionem delere uoluerunt, usi uictoria immoderatius. Istorum autem scelera.) Venit ad recriminandum, refutato crimine.

Atqui si prohibere Græcorum.) Cum dicendum esset, Sociorum: omnium Græcorum mentionem simul fecit, ad fidem Æschinis orationi abrogandam.

Neque enim legatio fuit.) Aduerbium Tunc, additum, præbuit ueritatis suspicionem: & spacium quoque temporis ei adiumento est, ut posit fraude agere.

Nam si uos simul.) Per aduerbium Simul, locum habet cauillandi. Verè enim, si pro se pacem cum Philippo pepigissent, & reliquos Græcos ad bellum concitassent, improbè fecissent.

Nam

A τί γὰρ καὶ βουλόμενοι μετεπέμπεσθε.) ἄλλο ἐπιχείρημα ἐκ τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων. ὅτε τῆς ἐξ ἀρχῆς εἰρήνης.) τὸ ὁμολογούμενον πρῶτον θείς, ὧν οὐκ ἔστιν ὑπεύθυνος, ἐπάγει λοιπὸν ἐκ [..]του πιστούμενος τὸ ἀμφίβολον. τοὺς ἐπικαίρους τῶν τόπων.) αὔξει τὰ χωρία οὐ τῷ μεγέθει, ἀλλὰ τῇ θέσει. εὐκαίρων γὰρ δεῖται, ὥστε ἐκεῖθεν καὶ ἀμύνασθαι τοὺς πολεμίους, καὶ περιουσίας χρημάτων περιποιεῖν. προσάγειν τοὺς πρέσβεις ᾤμην δεῖν.) τοῦ Φιλίππου τοὺς πρέσβεις, ἐλθόντας εἰς τὴν Ἀττικήν, προσάγειν ἐκέλευσεν ὁ ῥήτωρ τῷ δήμῳ. τοῦτο Αἰσχίνης εἰς Φιλιππισμὸν ἐγκέκληκε, τὴν περὶ τοὺς πρέσβεις [..]ουδὴν διηγούμενος. ὁ δὲ χλευάζει: τοὺς ἐπὶ τούτῳ ἥκοντας, ἵν᾽ ὑμῖν διαλεχθῶσιν οὐκ ἔδει προσάγειν;

ἀλλ᾽ ἐν τοῖν δυοῖν ὀβολοῖν.) δύο γὰρ ὄντων πρέσβεων, δύο ἦσαν οἱ ὀβολοί. οὕτως εὐτελὲς ἦν ὃ αἰτιᾶται. ὁ δὲ Αἰσχίνης, τὴν προαίρεσιν ἐγκαλεῖ, οὐ τὸ ἀνάλωμα.

[..] τοῦ Φιλίππου ζητούμενος.) πολλὴν ἀγρυπνίαν αὐτῷ μαρτυρεῖ ἡ λέξις. ὅτι διετέλει ζητῶν ὅπως ἂν εὕροι τὰ τῇ πατρίδι συμφέροντα. βραχὺ φροντισάντων οἱ χρηστοὶ πρέσβεις.) φροντισάντων ὧν αὐτὸς εἶπεν. ὠδυρόμενος δὲ λέγει, ὅτι οὐκ εἰσὶ χρηστοί, χρηστοὶ εἶναι ὀφειλόντων.

B κλέμμα μὲν Φιλίππου.) παραμυθεῖται τὰς συμφορὰς κλέμμα λέγων, ἀλλ᾽ οὐ κατόρθωμα. καὶ τότε καὶ νῦν ἀεί.) δεικνὺς τὴν ἐν τῇ γνώμῃ μάχην, οὐ τὸν ἀπὸ τῶν ὅπλων πόλεμον, προστέθεικεν οἰκείως τὸ διαφέρεσθαι.

πάλιν ὠνεῖται παρ᾽ αὐτῶν.) τὸ εὔκολον καὶ τὸ συνήθες ὑποβάλλει τῆς δωροδοκίας, σκόπει δὲ τοῦ λόγου τὴν ἀσφάλειαν. ὅτι ἡνίκα μὲν περὶ προδοσίας ἦν ἡ μνήμη, τὸ ὠνεῖται παρ᾽ αὐτῶν, εἶπεν, ὡς οὐκ ὢν αὐτὸς πρεσβευτής. ὅτε δὲ κακὸν οὐδὲν ἦν, συνῆψεν ἑαυτὸν εἰπών, ὅπως μὴ ἀπίωμεν ἐκ Μακεδονίας. μηδὲν ἔξω τῆς γραφῆς.) ὃ ποιεῖν αὐτὸς διὰ τὸ χρήσιμον βούλεται: τοῦτο περιάπτει τῷ Αἰσχίνῃ, ὅτι αὐτός μοι αἴτιος γεγένηται τοῦ μεμνῆσθαι τῶν ὅλων, καὶ τοῦ προβουλεύματος: δι᾽ ὧν εἶχεν ἀφορμὴν νικῆσαι τὴν γραφήν. καὶ ὅποι πεμφθείην.) εἶπε κἂν τοῖς Φιλιππικοῖς οἷα ἐποίησεν ἐν τε Πελοποννήσῳ καὶ παρ᾽ Ἀργείοις, καὶ Μεσσηνίοις δημηγορῶν. εἶτα αὔξει τὰς ἐν ταῖς πόλεσι νόσους, δεικνύς, πόθεν αὐτῷ τὸ μὴ κατορθῶσαι συμβέβηκεν. κόλακες καὶ θεοῖς ἐχθροί.) λεληθότως ὁ ῥήτωρ παραινέσαι βούλεται, φεύγειν τὴν προδοσίαν, τὸ πέρας αὐτῆς ἐλεεινὸν ἐξηγούμενος.

καὶ μισεῖ καὶ ἀπιστεῖ.) καλῶς ἡ τάξις ἔχει τῶν λέξεων. μισεῖ γὰρ καταγνοὺς, ἀφ᾽ ὧν κακοὶ περὶ τὴν ἐνεγκοῦσαν ἐγένοντο. μισήσας δέ, καὶ ἀπιστεῖ. οὐδεὶς γὰρ μισεῖ, εἶτα πιστεύει τῷ μισουμένῳ. ὃν δὲ ἄπιστον καὶ ἐχθρὸν ἡγεῖταί τις, ὑβρίζων οὐ παύεται. καὶ πλεῖστα ἀντιλέγων τούτοις.) εὑρίσκεται καὶ τῶν προδοτῶν εὐεργέτης ὁ φιλόπολις.

C οὗτος ὑμῖν Αἰσχίνη.) ὡς κεφάλαιον τῶν προδοτῶν, τὸν Αἰσχίνην ὠνόμασε: καὶ πρὸς αὐτὸν ἀποτεινόμενος, οἴεται πρὸς ἅπαντας προσάγεσθαι.

πάλαι ἂν ἀπολωλεκέναι.) ἔστι γὰρ διαφορὰ προδοτῶν ἡ ἀργία, καὶ τὸ μὴ ἔχειν πρόφασιν δωροδοκίας. διὰ τὸ δύσφημον δέ, εἰς αὐτοὺς ἔτρεψε τὴν ἀπώλειαν. ἐπεὶ τό γε ἀκόλουθον ἦν εἰπεῖν, ἐπεί, ὅσον ἧκεν εἰς ὑμᾶς, πάλαι ἂν ἡ πόλις διέφθαρτο. πλείω τῶν ἱκανῶν εἴρηται.) φθάνει τῶν δικαστῶν τὴν ἐπιτίμησιν. οἶδε γὰρ ὡς ἡ τῶν παλαιῶν ἄκαιρος μνήμη, λυπεῖ τὸν καθήμενον.

πότερον ὑμῖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.) τινὲς εἰρήκασιν ὅτι ἑκὼν ἐν τῷ ἐρωτᾶν ὁ ῥήτωρ ἐβαρβάρισεν ἐξεπίτηδες, μίσθωτος λέγων: εἶτα ἐπελάβετό τις αὐτοῦ, ὡς διορθούμενος, καὶ ἐβόησε, τῷ ἰδίῳ τόνῳ μισθωτός. εἶτα τὴν διόρθωσιν ἀπόκρισιν καὶ βεβαίωσιν εἴρηκεν. οἱ δὲ φασιν ὡς Μένανδρος ὁ κωμικός, φίλος ὢν αὐτοῦ, καὶ ὢν ἐν τοῖς δικασταῖς, ἀπεκρίνατο χαριζόμενος: καὶ τοῦ ἑνὸς τὴν φωνὴν ὡς τῶν πάντων ἐδέξατο. ἔνιοι δὲ

ὑπέλαβον

A Nam quorsum tandem accersissetis.) Aliud argumentum à natura rerum. Neque primæ pacis.) Eo quod in confesso est, & de quo ei ratio reddenda non est, primùm posito, postea fidem ex eo nactus, ponit ambiguum. Opportuna loca.) Amplificat oppida non à magnitudine, sed à situ. Opportunis enim est opus, ut ex eis & hostes ulcisci, & copiam pecuniæ nancisci liceat. Adduci legatos putabam oportere.) Philippi legatos profectos in Atticam, adduci iussit orator ad populum. Id Æschines, ut Philippi studium exagitat, quàm fuerit de legatis s[olli]citus, exponendo. Hic autem deridet, an ij, qui propterea uenerant, ut cum populo colloquerentur, non fuerint adducendi? Sed duobus obolis.) Cùm enim duo essent legati, duo fuissent oboli numerandi: adeò uile est quod criminatur. Æschines autem institutum accusat, non impensam. Non id quærente quod Philippo.) Magnam eius uigilantiam ostendit hoc uerbum, ut qui non destiterit quærere, quo pacto patriæ commodis consuleret.

Parum curantes boni legati.) Curantes ea quæ ipse dixerat. Loquitur autem hæc, ut deplorans, eos non esse bonos, boni esse cum deberent.

B Furtum quidem Philippi.) Consolatur, calamitates, furtum, non rectè factum nominando.

Et tunc & nunc & semper.) Cum ostendat pugnam in animo, non bellum quod armis geritur, appositè adiecit uerbum Dissentire. Rursus emit ab eis.) Facilitatem & consuetudinem corruptelarum subijcit. Obseruabis autem quàm cauta sit oratio. Nam cum de proditione fit mentio, Emit ab eis, dixit, quasi ipse non esset legatus. Cum uerò nihil mali est, seipsum adiungit, his uerbis, Ne è Macedonia recedamus.

Nihil extra accusationem.) Quod ipse propter suam utilitatem facturus est, id impingit Æschini, eum in causa esse dicens, cur totius senatusconsulti mentionem faciat: per quod factum est, ut occasionem haberet adipiscendæ uictoriæ.

Et quocunque missus eram.) Commemorauit & in Philippicis quæ fecerit in Peloponneso, & apud Argiuos, & Messenios, habendis concionibus. Deinde amplificat morbos ciuitatum: & ostendit unde factum sit, ne uotorum compos fieret.

Adulatores & dijs inuisi.) Obscurè monere uult orator, fugiendam esse proditionem, calamitoso eius exitu enarrando. Et odit & diffidit.) Bonus est ordo uerborum. Nam & odit & damnat ex eo, quod sunt in patriam impij. Cum autem oderit, diffidit

C etiam. Nemo enim ei quem odit, postea fidem habet. Quem uerò perfidum & hostem aliquis existimat, ei non desinit insultare.

Et plurimum istis aduersetur.) Virum reipublicæ amantem, etiam proditoribus esse utilem constat.

Is nobis Æschinem.) Vt caput proditorum Æschinem nominat: & in eum inuehens, omnes complecti se putat.

Olim perijsse.) Est enim interitus proditorum, ignauia, & negata corruptelarum occasio. propter malum omen autem in eos conuertit interitum. Consequens enim erat ita dicere: Nam quantum in uobis fuit, respublica olim perijsset.

Plus satis esse dictum.) Anteuertit iudicum increpationem. Scit enim importunam ueteris memoriæ explicationem, sedenti pro tribunali esse molestam.

Vtrum uobis Athenienses.) Quidam dixerunt oratorem ultrò & de industria μίσθωτος barbarè pronunciasse inter interrogandum: ac deinde ab aliquo reprehensum, emendante & clamante suo iam tono μισθωτός. postea Demosthenem correctionem pro responso & confirmatione amplexum. Alij dicunt, Menandrum Comicum, amicum eius, sedentē in numero iudicum, respondisse in eius gratiam: cuius uocem unius, ut uniuersorum acceperit. Quidam

uerò

ὑπέλαβον, ὡς ἐρωτήσαντος αὐτοῦ, οἱ δικασταὶ διελέχθησαν, τί βούλεται οὗτος, καὶ τί ποιεῖν δεῖ; καὶ ταύτην αὐτῶν τὴν ζήτησιν προλαβών, ἐποίησε τὴν ἀπόκρισιν. Βούλομαι τοίνυν ἤδη καὶ περὶ τῆς γραφῆς αὐτῆς.) διττῶς διεῖλε τὸ δίκαιον. καὶ τὸ μὲν, ἐν τῇ ἀναιρέσει τῶν ἀδικημάτων, ὅπερ ἐνθάδε ἀντεγκαλεῖ τῷ ἀντιδίκῳ, τὸ δὲ λοιπὸν, ἐν τῇ θέσει τῶν εὐεργετημάτων καὶ τῶν πράξεων.

ἃ μὲν διώκει.) ἀρχή ἐστιν αὕτη τοῦ ἑτέρου μέρους τοῦ δικαίου, ὡς ἔφην. ἐγὼ δ' ἀπ' αὐτῶν τούτων.) δι' ὧν ἕπομαι τῷ ἀντιδίκῳ, δῆλός εἰμι τὴν ἀλήθειαν ἀγαπῶν. προσεκτέον δὲ ἀκριβῶς τοῖς λεγομένοις: ἵνα μὴ ἐναντιώματι περιπέσωμεν. εἰ γὰρ ἐν τῷ προοιμίῳ δυσχεραίνων ἔφη, μὴ τὸν ἀντίδικον σύμβουλον ποιήσασθαι περὶ τοῦ πῶς δεῖ ἀκούειν: νῦν δὲ ἕπεται τῇ γραφῇ (οὕτω γὰρ ἐπαγγέλλεται) πῶς οὐκ ἂν δόξειεν αὐτὸς αὐτῷ περιπίπτειν; ἰστέον οὖν ὡς ὁ Αἰσχίνης, ἡνίκα ἐξ ἀρχῆς τὴν κατὰ τοῦ Κτησιφῶντος προῆγε γραφὴν, τὴν διαβολὴν τοῦ βίου, καὶ τῆς πολιτείας τοῦ Δημοσθένους προὔταξεν. ὅτε μέντοι τὸν λόγον τῆς κατηγορίας ᾠκοδόμησεν, ἐνήλλαξε τὰ κεφάλαια, πρὸς τὸ δοκοῦν αὐτῷ χρήσιμον, μεταθεὶς τὴν διοίκησιν. ὁ τοίνυν ῥήτωρ κατὰ μὲν τὴν γραφὴν ζηλοῦν ἐπαγγέλλεται. λυσιτελεῖ γὰρ αὐτῷ προτάξαι τὴν πολιτείαν. ἀποφεύγει δὲ τὴν ἐπινοηθεῖσαν ἐν τῷ λόγῳ μέθοδον, ὡς βλάπτουσαν αὐτόν. ὥστε οὐδὲν ἐναντίον ἀναφανήσεται.

καὶ οὐδὲν ἑκὼν παραλείψω.) ἵνα κἂν ἄλλως ποιήσῃ, ἔχῃ ἀποφυγὴν, τὴν ἄγνοιαν, ἢ λήθην, ἢ τι τῶν τοιούτων.

ὅ,τι ἂν δύνωμαι ἀγαθόν.) * προεθίζων τοὺς δικαστὰς, περὶ μὲν τῶν συμβάντων μὴ πάντα αὐτοῦ τῇ γνώμῃ ἐγκαλεῖν. ἃ δὲ μὴ δυνάμεως ἐστιν ἀνθρωπίνης: ταῦτα τῇ τύχῃ λογίζεσθαι. ἔτι μέντοι καὶ τοὺς νόμους.) ὁ μηδένα ἔχων νόμον σκόπει πόσους ἔχει: ὁμολογεῖ δὲ καὶ δεικνύειν ἐπαγγέλλεται. καί με μηδεὶς ὑπολάβῃ.) προθεραπεύει τὸ ἄτοπον. ἵνα γὰρ μή τις εἴπῃ, τί λέγεις ἡμῖν ἐν Ἑλλάδι πράξεις γεγενημένας, ἐπισημαίνεται ὅτι τὸν ὅλον μου βίον, καὶ πᾶσαν τὴν πολιτείαν μεμψάμενος, αὐτὸς γέγονεν αἴτιος κἀκείνων ποιήσασθαι μνήμην. ὥστε οὐκ ἀποπλανῶν καὶ ἀρχαΐζων τὸν λόγον, ταῦτα διέξειμι.

προὔλαβε καὶ κατέσχε Φίλιππος.) μονονουχὶ μέμφεται τὴν τύχην, ἐφ' οἷς βραδύτερον ἐπολιτεύετο. διὰ τοῦτο γὰρ κατέσχε τὰ πλεῖστα ὁ Φίλιππος, οὔπω Δημοσθένην βλέπων ἐπὶ τοῦ βήματος. ἐπὶ ταῦτα ἐπέστην. ὥσπερ τινὸς δαίμονος ἐπιστασίαν λέγει, τῆς αὐτοῦ κηδεμονίας τὴν παρουσίαν. πότερον αὐτὴν ἐχρῆν.) κατ' ἐρώτησιν τὸ σχῆμα. θαρρεῖ γὰρ τὸ φρόνημα ἀφελέσθαι. ἔστι φρόνημα μὲν, τὸ ἀπὸ τῶν ἔργων. ἡ δὲ ἀξία τῆς τύχης. δεινὸν γοῦν ὡς ἀληθῶς.) τῇ οἰκείᾳ κρίσει, τὸ ἀπευκτὸν ἐμφαίνει τοῦ πράγματος. καὶ πλείω σώματα καὶ χρήματα.) προλύει καὶ νῦν ὁ ῥήτωρ ἐσομένην ἀντίθεσιν. ἐν ᾗ περὶ Θηβαίων καὶ Εὐβοέων ὁ Αἰσχίνης διαλεγόμενος, τοῦτο ἐγκαλεῖ, ὅτι πολλὰ πεποίηκε δαπανῆσαι τὴν πόλιν. παραχωρῆσαι Φιλίππῳ.) τὸ οἰκεῖον κτῆμα ἡ λέξις σημαίνει. ἀποδίδωσι μὲν γάρ τις, τὸ ἀλλότριον. παραχωρεῖ δὲ, τῶν ἰδίων. καὶ τῷ Φιλίππῳ δὲ μετὰ βαρύτητος εἴρηται. τίνι γὰρ εἰπέ μοι παραχωρεῖς; ὁμοφύλῳ; στέργω τὴν τύχην. Λακεδαιμονίοις; οὐκ ἀνιῶμαι. ἐὰν δὲ ἐπιστήσῃς μοι Μακεδόνα δεσπότην: οὐ φέρω τὴν συμφοράν: ἀρνοῦμαι τὸν ἐκ Πέλλης ἡγούμενον.

λοιπὸν τοίνυν ἦν καὶ ἀναγκαῖον.) ἱκανῶς ἐκ τῶν προλεχθέντων συνήγαγεν, ὡς ἀναγκαῖον τὸν ὄντα Ἀθηναῖον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῶν Ἑλλήνων ἀμύνασθαι.

τοῦτ' ἐποιεῖτε μὲν ὑμεῖς.) εἰ δὲ ἀναγκαῖον, καλῶς ἐποιεῖτε καὶ ὑμεῖς αὐτὰ, κἀγὼ συνεβούλευον. ἐνήλλαξε μέντοι τὴν τάξιν. ἦν γοῦν πρῶτον μὲν τὸ γράφειν, δεύτερον δὲ, τὸ πεισθέντας ποιεῖν, ἵνα δόξῃ ἕπεσθαι αὐτοῖς ἐπὶ τῷ φρονήματι τῷ κοινῷ. ὦ λέγων εὐπετῶς, ὅ,τι ἂν βουληθῇς.) εἰ γοῦν ἀληθὲς ἢ ψεῦδος, οὐ μέλει σοι.

εὐβόλ

A uerò putarunt, cum ipse interrogasset, disseruisse iudices, quid sibi uellet, & quid faciendum esset: atque eum illa quæstione anticipata, responsum dedisse. Volo autem iam de ipsa accusatione.) Bifariam partitus est iustum, cuius altera pars in refutatione iniuriarum continetur, ubi recriminatur aduersarium: altera in assertione beneficiorum, & rerum gestarum. Quæ quidem accusat.) Principium hoc est alterius partis iusti, ut dixi. Ego uerò ex his ipsis.) Dum sequor aduersarium, inde constat me amare ueritatem. Diligenter autem attendenda sunt hæc quę dicuntur, ne inter se esse contraria putemus. Nam cum in proœmio indignabundus dixerit, non adhibendum esse in consilium aduersarium de se audiendo, & nũc accusationem sequatur (ita enim profitetur) nonne ipse pugnare secum uideatur? Sciendum igitur est, Æschinem, cum primùm actionem in Ctesiphontem institueret, criminationem uitæ & rerum gestarum Demosthenis, præposuisse: sed cum orationem accusationis extrueret, capita immutasse, collatione, prout ei expedire uidebatur, transposita. Orator igitur accusationem se imitaturum pollicetur (expedit enim ei res gestas præponere) sed excogitatam in oratione tractationem refugit, ut sibi

B nocentem. Quare nihil esse contrarium apparebit.

Et nihil uolens prætermittam.) Vt tametsi aliter fecerit, ad ignorationem, aut obliuionem, aut simile aliquid possit confugere. Quicquid potui boni.) Iam antè assuefacit iudices, ne euentus omnes ipsius consilijs tribuant: sed ut ea quæ uires humanas excedunt, fortunæ imputent.

Prætereaque & leges.) Qui nullam habet legem, uide quàm multas habeat: profitetur quidem, & se ostensurum pollicetur. Neque me quisquam putet.) Absurditati medetur in primis. Ne quis enim dicat, quid nobis res in Græcia gestas commemoras? significat, aduersarium, reprehensa tota eius uita, & actis in Republica, in causa esse, cur earum quoque rerum mentionem fecerit. Proinde non aberrandi, inquit, & orationis diuellendæ causa, hæc recenseo. Occupauit & obtinuit Philippus.) Tantum non queritur de fortuna, & tardiore suo ad Rempublicam accessu: quasi propterea Philippus plurima obtinuerit, quòd Demosthenem in suggestu nondum uiderit.

Ad hæc astiti.) Cuiusdam quasi numinis interuentum esse dicit, procurationis suæ præsentiam.

Vtrum eam oportebat.) Interrogatio. Confidit enim animis. Animi quidem à factis oriuntur, digni-

C tas autem à fortuna.

Nihil enim fieri potest indignius.) Suo iudicio declarat quàm res detestanda sit.

Plus & hominum, & pecuniæ.) Nunc etiam antè soluit orator imminentem obiectionem, in qua de Thebanis & Eubœensibus differens Æschines, illud accusat, causam eum fuisse Reipublicæ magnorum sumptuum. Concedere Philippo.) Propriam possessionem uerbum significat. Redditur enim alienum, conceditur uero proprium.

Philippo.) Hoc cum indignatione dicitur. Cui enim, dic mihi, concedis? gentili? non recuso fortunam. Lacedæmonijs? non molestè fero. Sin mihi Macedonem præficis dominum: non tolero eam calamitatem: non agnosco ducem Pella oriundum.

Reliquum igitur fuit, & necessarium.) His quæ suprà dicta sunt, satis probauit, necesse habuisse Athenienses Græcorum libertatem defendere.

Id uos quidem faciebatis.) Quod si necesse fuit: rectè & uos faciebatis, & ego consulebam. Sed ordinem immutauit (prius enim fuit decernere, posterius parere & exequi) ut uideatur sequi eos, & eorum magnanimitatem.

O qui expeditè loqueris quicquid libuit.) Vtrum enim uera sint, an falsa, non curas.

Eubuli

A Εὐβούλου καὶ Ἀριστοφῶντος.) διαμονία τῶν προσηγοριῶν ἡ θέσις. προηγεῖται μὲν γὰρ ὁ Εὔβουλος, ὁ φίλος εἶναι τοῦ Μακεδόνος νομισθείς. διαδέχεται δὲ Ἀριστοφῶν ἀνὴρ πολλάκις μὲν κριθείς, οὐδέποτε δὲ καταγνωσθείς. τρίτος δὲ ὁ Διοπείθης, ὁ περὶ τὴν Θρᾴκην λυπήσας τὸν Φίλιππον. περὶ οὗ ἀγωνίζεται ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς ὁ ῥήτωρ. διὰ τοῦτο τελευταίου ἐμνημόνευσεν, πᾶσαν ἀποτέμνων ὑπόνοιαν. περιείργασμαι μὲν ἐγώ.) ἐνταῦθα ἐπὶ τῶν ἡμαρτημένων πρῶτον ἑαυτὸν εἴρηκε: καίτοι ἐν τοῖς ἄνω ἐναλλάξας, ὡς ἔφην. τὸ δὲ περιείργασμαι, περιττῶς καὶ οὐκ ἀναγκαίως πέπεικά τε ἐγώ, καὶ ἡ πόλις ἡ πεισθεῖσα, μάτην ἐπείσθη. εἶτα συναγαγὼν τὴν πόλιν, καὶ συνάψας τῷ ἁμαρτήματι: πάλιν αὐτὴν ἐλευθεροῖ πρὸς εὔνοιαν ἕλκων: καὶ ἑαυτῷ περιτίθησιν ἅπαν τὸ πλημμέλημα.

εἰ δὲ ἔδει τούτων κωλυτήν.) ὕστερον ἐφύλαξε τὸ δίκαιον πολλὰς πρότερον τὰς ἀτοπίας ἐπισωρεύσας. Εὔβουλος ἔγραψε.) πάλιν προτάττει τὸν Εὔβουλον, ἵνα δείξῃ περιφανῶς ἀδικοῦντα τὸν Φίλιππον ὡς κατανοῆσαι αὐτοῦ τὰς ἐπιβουλὰς καὶ τὸν Εὔβουλον. καὶ ἑξῆς μνημονεύει τῶν ἄλλων λοιπῶν. ἐγὼ δ' οὐδὲν περὶ τούτων.) καλῶς τὸ περὶ τούτων, ἵνα μὴ παντῃ ἑαυτὸν ἀλλοτριώσῃ τοῦ γράφειν. καὶ μὴν ὅτι πολλὰ μὲν ἂν χρήματα.) κατασκευὴ τῶν εἰρημένων καὶ αὔξησις. ἵνα μή τε ὕπτιος ὁ λόγος γίγνηται, καὶ ποιήσῃ τὴν πολιτείαν σεμνοτέραν ἐκ τῆς τῶν χρημάτων καταφρονήσεως. οἱ δὲ ἦσαν φίλοι.) ὥστ' ἐφαίνης κατὰ τὴν θρεψαμένην πολέμιος. οὐ τοίνυν ἐπράχθη τούτων οὐδέν.) οὐ τοίνυν διεφθάρην ὑπὸ χρημάτων ἐγώ. ἵνα ἀκολούθως ἐπαγάγῃ, ὦ βλασφημῶν περὶ ἐμοῦ καὶ λέγων ὡς σιωπῶ μὲν λαβών, βοῶ δ' ἀναλώσας. εἶτα περιτροπῇ δείκνυσι τὰ ἴδια τῶν δωροδοκούντων, ὡς βοῶσι μὲν ἔχοντες καὶ συναγωνίζονται τοῖς δεδωκόσι. τοῦτο δὲ Αἰσχίνης ποιεῖ. παύονται δὲ οὐδέποτε ἄλλως, εἰ μή τις κολάσῃ. καὶ ἀναρρηθέντος ἐν τῷ θεάτρῳ.) ἴσως οὐδενὸς ἐπισημηναμένου οὐδὲ γραψαμένου, ἔλαθε κυρωθὲν τὸ Ἀριστονίκου τὸ ψήφισμα. οἱ δέ φασιν, ὅτι, ξενικοῦ στεφάνου πεμφθέντος αὐτῷ, διὰ τῶν σεσωσμένων, ἔγραψεν Ἀριστόνικος, ἐπιτρέψαι καὶ τὸν δῆμον ἀναγορευθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ θεάτρῳ. διὸ καὶ λέγει: στεφανωσάντων τοίνυν ἐμέ, καὶ δευτέρου κηρύγματος ἤδη μοι τούτου γνωσθέντος, ὡς καὶ ἑτέρου πρὸ Ἀριστονίκου τὸ αὐτὸ γράψαντος. ἔοικε δὲ τοῦτο σόφισμα εἶναι. εἰ γὰρ εἶχεν, ἀνέγνω ἄν. ἀλλ' ἔρριπται ἁπλῶς. οὐ μὴν οὐδὲ ληπτέον τὸ δεύτερον κήρυγμα τὸ ὑπὸ Κτησιφῶντος. μετὰ μικρὸν γὰρ ἐρεῖ καὶ περὶ ἄλλων αὐτῷ γραφεισῶν δωρεῶν, ὑπό τε Ὑπερείδου καὶ Δημομέλους.

ἔστιν οὖν ὅστις ὑμῶν οἶδεν.) ἀπὸ τοῦ παρεληλυθότος κατασκευάζει τὸ νῦν. ἐπεὶ γὰρ τοῦ νῦν στεφάνου εἶπεν ὁ Αἰσχίνης ὀφλήσειν πολλὴν αἰσχύνην ἡ πόλις, εἰ τὸν μηδὲν ἔχοντα χρηστόν, πάμπολλα δὲ ἡμαρτηκότα τιμήσειεν. ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἄδηλον, ἀπὸ τῶν φθασάντων καὶ ἤδη γενομένων, λαμβάνει τὴν πίστιν. εἰ γὰρ οἶδεν ἐπ' ἐκείνων τὴν αἰσχύνην συμβᾶσαν, ἐλπιζέτω καὶ νῦν. καὶ γάρ πως εἰκὸς ἦν μᾶλλον τότε γνῶναι, ὅτε καὶ νεώτερα ὑπῆρχε τὰ πράγματα, καὶ ἡ βάσανος ὑπ' αὐτῶν ἀκριβεστέρα πως γίγνεται. οὐκοῦν μέχρι γε τῶν χρόνων ἐκείνων.) συλλογίζεται οὕτως: εἴ τοι νῦν φησὶν οὐδὲν ἐπηκολούθησεν ὄνειδος τῇ πόλει ἐκ τῆς γεγραμμένης τιμῆς ὑπὸ τοῦ Ἀριστονίκου: δέδεικται καὶ ὡμολόγηται ὡς ἅπας ὁ πρὸ τοῦ ψηφίσματος τοῦ βίου μου χρόνος, πάσης διαβολῆς ἐκαθάρευσε, καὶ φανερῶς ἐνδόξως πεπολίτευμαι, καὶ ἡ μαρτυρία τῶν ἔργων σαφεστέρα. τὸ μὲν πρῶτον ἠξίου συμπολεμεῖν.) αὔξει παρὰ καιρὸν τοὺς Βυζαντίους, ἐπειδὴ ἔμελλε συνάπτειν αὐτοὺς τοῖς Ἀθηναίοις. ἱκέτης γέγονε τῶν Βυζαντίων διὰ τὴν χρείαν ὁ Φίλιππος. ἄνευ δαπάνης καὶ ὅπλων ἀνύσειν προσδοκήσας τὸ σπουδαζόμενον.

λέγοντος

Eubuli & Aristophontis.) Diuina collocatio nominum. Præcedit enim Eubulus, & is qui amicus Macedonis fuerat habitus: succedit Aristophō, uir, ut sæpe accusatus, ita nunquam condemnatus. Tertius est Diopithes, qui Philippo circum Thraciam multum molestus fuerat, cuius causam agit in Philippicis orator. Quapropter postremò eius mentionem fecit, ad omnem suspicionem præcidendam.

Inanem ego laborem cæpi.) Hic in delictis primùm se posuit, quanquam mutato in superioribus, ut dixi, ordine. Sensus autem hic est: ex superuacuo & non necessariò, tum ego suasi: tum Respublica quæ mihi paruit, frustra paruit. Deinde cum Rempublicam comprehendisset, & cum delicto coniunxisset, rursus eam liberando ad beneuolentiam trahit, & omnem sibi culpam tribuit. Sin oportebat esse qui illa prohiberet.) Iustum ad finem reseruauit, multis prius absurditatibus coaceruatis.

Eubulus decretum fecit.) Iterum præponit Eubulum: ut ostendat insignes fecisse Philippum iniurias, adeò ut eius insidias uel Eubulus deprehenderet: pòst, aliorum meminit. Ego uerò nihil de his.) Bene, De his, ne omnino se à decernendo excludat.

B Atqui magnam pecuniam.) Confirmatio eorum quæ dicta sunt, & exaggeratio, ut neque supina sit oratio, & acta sua splendidiora faciat aspernatione largitionum.

Tibi autem fuerunt amici.) Hinc igitur apparet, te patriæ fuisse inimicum.

Non autem factum est horum quicquam.) Non autem corruptus sum ego largitionibus: ut aptè subiungat, O qui me incesis, & dictitas tacere accipientem, clamitare largientem. Pòst, inuersione ostendit propria illorum qui muneribus corrumpuntur, clamitare eos accepta pecunia, & defendere præbitorem (id quod faciat Æschines) desituros autem esse nunquam aliter, nisi supplicio coherceantur.

Et proclamata in theatro.) Nemine fortasse intercedente, aut accusante, ualuit decretum Aristonici. Alij dicunt, cum peregrina ei corona missa esset ab eis qui conseruati fuerant, decretum fecisse Aristonicum, permissu etiam populi, proclamandam eam esse in theatro. Quapropter ait: Cum igitur me coronaretis, & secundum hoc mihi præconium fit decretum: quasi etiam alius ante Aristonicum idem decreuisset. Id quod commenticium esse uidetur. (Nã si habuisset, recitasset) & simpliciter iactari: neque tamen secundum decretum de Ctesiphontæo est intelligendum. Paulo pòst enim dicet etiam de alijs sibi decretis ornamentis tum ab Hyperide, tum à

C Demomele.

Est uerò quisquam uestrûm qui sciat.) A' præterito confirmat præsens tempus. Nam de hac corona dixit Æschines, eam magnæ ignominiæ futuram esse reipublicæ, si eum qui, ut nihil habeat boni, ita plurimum dederit mali, honorarit. Quod quia incertum est, ab his quæ præcesserunt, & iam facta sunt, fidem petit. Si enim ex illis ortam esse ignominiam scit: idem etiam nunc expectet. Etenim paulo probabilius fuit, tum existere potius, cùm res adhuc recentes essent: quo tempore accuratius de eis iudicari solet.

Itaque ad ea usque tempora.) Sic ratiocinatur: Si igitur, inquit, nullum suscepit dedecus respublica ex honore mihi decreto ab Aristonico: demonstratum & extra controuersiam est, uniuersum quod id decretum antecessit, uitæ meæ tempus, omni uacasse crimine: & palàm est, me gloriosè gessisse Rempublicam, rerumque testimonium est euidentius.

Primùm petebat belli societatem.) Amplificat per occasionem Byzantios, quoniam eos cum Atheniensibus coniuncturus est. Supplex factus est Byzantijs Philippus propter necessitatem: sperans se fine sumptu & armis uoti futurum compotem.

Id

A λέγοντος ἀληθῆ.) ὡς δικαστὴς μέσος τῶν Βυζαντίων καὶ τοῦ Φιλίππου γέγονε, μετὰ τὴν ἀμφισβήτησιν διδοὺς τοῖς Βυζαντίοις ὡς νικῶσι τὴν ψῆφον. συναγωνίζεται δὲ εἰκότως αὐτοῖς, ἐπειδὴ προσέκρουσαν τοῖς ἀθηναίοις ἀποστάντες πρότερον. οὐκ ἔτ' ἐρωτήσω.) ἐνταῦθα οὐκ ἔτ' ἐπάγει τὴν ἐρώτησιν, φοβούμενος μή τις εἴπῃ ὅτι οὐκ ἔχρην. λελύπηνται γὰρ εἰς αὐτοὺς ὡς ἀποστάντας. πολλάκις γὰρ εἴπομεν, ὅτι εἰ μὴ πάνυ θαρσεῖ ὁ ῥήτωρ, ὡς οὐκ ἀποκρινεῖταί τις εἰ μὴ ὃ βούλεται, οὐ χρῆται τῷ σχήματι. ἐνταῦθα δὲ τὸ ἀμφίβολον ὡς ὁμολογούμενον φθάσας εἴρηκεν. ὑμεῖς ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) εὐκαίρως ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι εἶπε, καὶ οὐχὶ ὦ δικασταί, καίτοι πρὸς τοὺς δικαστὰς διαλεγόμενος. ἔδει γὰρ τῆς ἀξίας καὶ φιλανθρωπίας ἐνταῦθα τῶν ἀθηναίων, εἰς τὸ σεσῶσθαι τοὺς κινδυνεύοντας. εἶτα ἐπειδὴ τὸ ὑμεῖς, ἔμφασιν ἔχει τῶν καθημένων, πρὸς οὓς ὁ λόγος: ἀξιοπίστως ἅμα καὶ συνετῶς ἐν αὐτοῖς εἶναι τὴν ὅλην πόλιν διϊσχυρίζεται. τῆς νῦν εἰρήνης.) τῆς ἐπὶ ἀλεξάνδρου. φησὶ γὰρ οὐκ ἔστι μᾶλλον εἰρήνη, ἀλλὰ δουλεία. ἐσπείσατο γὰρ καὶ αὐτὸς πρὸς αὐτοὺς αὐτονόμους εἶναι καὶ ἀφορολογήτους. ὅμως μέντοι ὑπακούειν αὐτῷ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν. ἥν.) ἥν τινα εἰρήνην τηροῦσι μὴ συγχωροῦντες ἀλεξάνδρῳ πολεμῆσαι διὰ τὰς μελλούσας ἐλπίδας. ἐλπίζουσι γὰρ ἐπανελθόντα τὸν ἀλέξανδρον ἐκ τῶν περσῶν, μεγάλα αὐτοῖς χαρίζεσθαι ὡς προδόταις. B ἡ προαίρεσις ἡ ἐμὴ καὶ ἡ πόλις.) παρατήρει ὅπως πανταχοῦ τὴν προαίρεσιν καὶ τὴν ἐγχείρησιν ἐθίζει αὐτοὺς, ἀλλ' οὐ τὸ τέλος σκοπεῖν. ἐπειδὴ ὑπὲρ ἄγειν ἐπὶ τὴν τύχην βούλεται, ὡς οὐκ ὢν ὑπεύθυνος. σύμβουλον λέγω καὶ ῥήτορα.) ἴσως ἡ διαστολὴ πρὸς τοὺς στρατηγούς. ἵνα τοίνυν, καὶ τὰς βλασφημίας.) ἐπειδὴ δυστυχοῦντας ἀνθρώπους διέβαλλεν, προλύσας ἱκανῶς διὰ τῶν προειρημένων τὴν ἀντίθεσιν ὁ ῥήτωρ ἔθηκε νῦν φανερῶς. συκοφαντίας οὔσας.) οὐ μόνον διὰ τὸ εἶναι ψευδεῖς. λέγεται γὰρ συκοφάντης οὐχ ὁ ψευδόμενος μόνον, ἀλλὰ καὶ ὁ πολυπραγμονῶν τὰ μὴ προσήκοντα, καὶ λέγων πονηρά. καὶ ταῦτ' ἐν βραχέσι.) διὰ τὸ ὀλιγωρεῖν τὸν ἀκροώμενον, ψυχαγωγεῖν βούλεται διὰ παραδειγμάτων σεμνῶν, καὶ κατορθωμάτων λαμπρῶν: καὶ τὸ καθ' αὑτὸν ἀπολύσασθαι, καὶ δεῖξαι ὡς διὰ τὸ ἔθος ἡ πόλις, οὐ δι' ἐμὲ βεβοήθηκε. καὶ γὰρ ὀφείλει καὶ ἕκαστος ἰδίᾳ, καὶ ἡ πόλις ὅλη, τὰ λοιπὰ πράττειν εἰς ζῆλον τῶν παλαιοτέρων. ὑμεῖς τοίνυν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι.) καίτοι παλαιότερα τῶν νῦν ὄντων τὰ λεγόμενα, ἀλλὰ δῆλον ὡς πρὸς μίαν πόλιν διαλέγεται. διὸ καὶ εἶπεν ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, τὸ γένος ὅλον δηλῶν. οὐ ναῦς οὐ τείχη.) ἀπογυμνοῖ αὐτὴν πάσης παρασκευῆς καὶ δυνάμεως, C ἵνα πλέον δυσωπήσῃ τὸν κατήγορον. εἰ γὰρ ὅτε μηδεμίαν ἐκέκτητο δύναμιν, ἀντεῖχεν πρὸς τὴν τοσαύτην δύναμιν, φιλανθρωπίας ἕνεκεν: πῶς ὅτε οὐκ ἀσθενὴς ἦν, ἀλλὰ καὶ σφόδρα ἐπίσημος καὶ δυνατή, προδώσειν τοὺς ἕλληνας ἔμελλεν; οὐ πολλαῖς δέ.) ἵνα μὴ ὡς αὐξηθείσης τῆς δυνάμεως λοιπὸν ἐλαττώσῃ τὸ θαῦμα. αὕτη δέ ἐστιν ἡ μεγάλη μάχη ὀνομαζομένη. καὶ ἡττήθησαν ἀθηναῖοι. ἀλλὰ προεθίζει τοὺς ἀκροατὰς ὅτι καί ποτε τὴν ἧτταν ἐστέρξατε ὑπὲρ τῶν ἀδικουμένων πολεμήσαντες. ἐξαρκεῖ δὲ τὸ ἐξήλθετε. τῶν τότε ἀθηναίων πολλὰ ἂν ἐχόντων.) νῦν ὅτε ὡς εἰ τὸ μὴ δεῖν μνησικακεῖν ἐμνημόνευσεν, εἶπε τοῖς τότε ἀθηναίοις. καίτοι γε τοῖς νῦν αὐτὸς ὡς εἴπομεν λογισάμενος. ἀλλ' ὑπὲρ εὐδοξίας καὶ τιμῆς.) ἵνα μὴ δοκῶσιν, ὡς μισοῦντες ἀμυνόμενοι λακεδαιμονίους, ὄντας ἐχθρούς, πεποιῆσθαι πόλεμον. τὸ δὲ ἤθελον, οἷον οὐ δημοσθένους αὐτοὺς ἐρεθίζοντος: οὐ λόγος φησὶν ἐξῆγεν ἡμέτερος, ἀλλ' ἡ φύσις ἐκίνει πρὸς τὴν παράταξιν. εἶτα ὡς ἐκεῖνα καὶ βεβαιοῖ, τῶν πατέρων τὴν γνώμην ἀποδεχόμενος, καὶ τοῖς κοινοῖς λογισμοῖς κυροῖ τὸ πολίτευμα. ὥστε δοκεῖν μὴ παρὰ τοῖς ἀθηναίοις δημηγορεῖν, ἅπασι δὲ συμβουλεύειν ἀνθρώποις τὰ χρήσιμα.

Id quod uerum erat.) Interponit se tanquam iudicem inter Byzantios & Philippum: post causæ cognitionem, pro Byzantijs ut uictoribus pronuncians. Iurè autem eos defendit, quoniam prius propter defectionem Athenienses offenderant.

Non iam rogabo.) Hic non amplius adducit interrogationem, metuens, ne quis dicat, non oportuisse. Offensi enim eis erant ut desertoribus: quia sæpe diximus, nisi omnino confidat orator, neminem nisi quod ipse uelit, esse responsurum, hac figura non uti. Hic autem ambiguum pro confesso anteuertendo sumpsit. Vos ô Athenienses.) Opportunè dixit Athenienses: & non, Iudices: quanquam cum iudicibus disserens. Opus enim ei hic erat auctoritate & humanitate Atheniensium, ad periclitantes conseruandos. Deinde, quoniam pronomen Vos, eos innuit qui sedent, apud quos habetur oratio: credibiliter simul, & prudenter, in eis esse totam ciuitatem affirmat. Hac pace.) Sub Alexandro. Ait, non pacem esse magis, quàm seruitutem. Pepigerat enim is quoque cum eis, ut liberi essent, & immunes, & tamen ei nihilominus terra marique parerent.

Quam.) Quam pacem tuentur, neque sinunt bellum inferri Alexandro, spe adducti rerum futurarum. Sperant enim reuersum Alexandrum à bello Persico, magna eis munera daturum, ut proditoribus.

Institutum meum & gerendæ ratio reipublicæ.) Obserua ut eos passim institutum & conatum, non exitum spectare consuefaciat, quem in fortunam transferre studet, quæ sibi præstanda non sit.

Consiliarium dico & oratorem.) Distinctio hæc fortasse fit propter imperatores.

Vt autem & maledicta.) Quia calamitosos homines calumniatus fuerat Æschines: obiectionē quam per superiora satis refutauit, nunc apertè ponit orator. Esse calumnias, non modò quia falsæ.) Calumniator enim dicitur, non is tantum qui mentitur, sed & is qui ea curat, quæ ad se nihil attinent, & qui improbè loquitur.

Eaque paucis.) Auditorem minus attentum allicere studet grauibus exemplis, & illustribus factis, & se purgare: atque ostendere, non suo impulsu, sed pro more suo ciuitatem auxilia misisse. Oportere enim & singulos priuatim, & totam ciuitatem, cætera agere ad ueterum imitationem.

Vos igitur Athenienses.) Atqui ante hanc ætatem gesta sunt ea quæ dicit. sed constat eum ut cum una ciuitate differere. quapropter etiam dixit, O' Athenienses: ut totam gentem significaret.

Non naues, non mœnia.) Detrahit urbi omnem instructionem & copias, ut magis urat aduersarium. Si enim, cum nullam haberet potentiam, tantis seuiribus opposuit, humanitate adducta: quî potuisset Græcos iam non infirma, sed & ualde illustris & potens, destituere?

Non multis autem.) Ne exaggerata potentia, post admirationem minuat. Hæc autem ea pugna est, quæ Magna nominatur, qua uicti sunt Athenienses: Verùm antè consuefacit auditores, eos aliquando etiam cladem boni cōsuluisse, bello de uindicandis iniurijs suscepto. Satis autem est uerbum, Egressi estis.

Cum illius ætatis Athenienses multa haberent.) Nunc facta deponendi odij mentione, dixit, illius ætatis Athenienses: quamuis præsentibus, ut diximus, id imputarit. Sed pro gloria & honore.) Ne uideantur ex odio ulturi Lacedæmonios hostes, suscepisse bellum. Verbum aūt, Voluerunt, perinde est ac si diceret, non instigante Demosthene: nō oratio, inquit, impellebat nostra, sed natura eos incitabat sua ad dimicandum. Deinde id probat & fulcit, patrum consilium approbando: & communibus rationibus confirmat eorum in Republica institutum: ut non modò apud Athenienses habere concionem, sed omnibus etiam mortalibus suadere utilia uideatur.

A κἂν ἐν οἰκίσκῳ τις αὑτόν.) φασὶ τὸν ὀρνίθων οἶκον οὕτω καλεῖσθαι παρὰ ἀττικοῖς. λέγει οὖν ὅτι κἂν μεταβάλῃ τὴν δίαιταν, κἂν ὄρνις εἶναι νομίζηται, ἀποθανεῖται πάντως καὶ μὴ δεικνὺς ἑαυτὸν, ἀλλ' οὕτω κρυπτόμενος. ἐγχειρεῖν μὲν ἅπασιν ἀεί.) πάλιν τὴν ἐπιχείρησιν ἐπαινεῖ, τὸ δὲ πέρας οὐκ ἀναδέχεται. τὴν ἀγαθὴν προβαλλομένους.) ὥσπερ πρόβολον. ταῦθ' ὑμῶν οἱ πρεσβύτατοι.) τί λέγω τοὺς πάλαι προγόνους φησί; καὶ ὑμῶν οἱ ζώντων πρεσβύτεροι, ταύτην ἤσκουν τὴν γνώμην. οἳ καὶ τῶν λακεδαιμονίων κινδυνευόντων ἐφείσαντο, ἡνίκα οἱ κρατήσαντες αὐτῶν ἐν λεύκτροις διαφθείρειν αὐτοὺς ἐσπούδαζον. οὐκοῦν ἐντεῦθεν ἐξηνέγκατε νόμον ὡς εὐτυχοῦσι μὲν ὀργίζεσθαι τοῖς ἐχθροῖς, ἐπταικόσι δὲ ἐπαμύνειν δεῖν. οὐδ' ὧν ὑπὸ θεμίσωνος.) θεμίσων τε καὶ θεόδωρος εὐβοεῖς, ἐπιθέμενοι ὠρωπῷ, χωρίῳ ἀθηναίων, κειμένῳ μεταξὺ τῆς ἀττικῆς καὶ βοιωτίας, ἔλαβον αὐτό. ὡς δὲ ἀθηναῖοι ἔμελλον πολεμεῖν: ἔδοξε δίκῃ μᾶλλον κρίνεσθαι: τὸν δὲ μέχρι τῆς κρίσεως χρόνον θηβαῖοι ἔφασαν αὐτοὶ λαβόντες φυλάξειν τὸ χωρίον. ὡς δὲ ἔλαβον, οὐδὲ ἑτέροις ἀπέδοσαν, μέχρις οὗ ὁ φίλιππος ὕστερον, εἰρηνευόμενος ἀθηναίοις ἐν τῷ ἀναχωρεῖν ἐπὶ μακεδονίαν, ἐχαρίσατο αὐτοῖς τοῖς ἀθηναίοις, παρὰ θηβαίων λαβών. μηδ' ἐν ὧν ἠδίκησθε.) νομοθετεῖ πάλιν ὁ ῥήτωρ B τὰ κάλλιστα φιλοσοφῶν. οὐ δὲ γὰρ ἂν ἔχοι λόγον ἀδικεῖν τοὺς πιστεύσαντας. τί ἔμελλον κελεύσειν.) τὸ ἀξίωμα τοῦ συμβούλου, διὰ τοῦ κελεύειν ἐδήλωσεν. ὑπὲρ αὐτῆς τρόπον τινὰ τῆς βουλῆς οὔσης. οἷον, ἐν οἷς ἐδοκοῦμεν ἄλλοις βοηθεῖν, καὶ τὸ λυσιτελὲς ἦν ὑπὲρ τῆς πόλεως ἤδη. λέγω τὸ συμμαχεῖν βυζαντίοις. ἐδόκει γὰρ παρὰ φαινομένου βυζαντίους ὠφελεῖν. ὠφέλει δὲ καὶ τὴν πόλιν διὰ τὴν σιτοπομπίαν. βούλομαι τοίνυν ἐπανελθεῖν.) τοῖς εἰρημένοις ὑπαιτίοις οὖσιν, ἀναμῖξαι πάλιν τὴν μνήμην τῶν ἀγαθῶν ἐπείγεται, ἵνα στείλῃ διὰ τῶν ἐπαίνων τὴν μέμψιν. ὁρῶν γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τὸ ναυτικὸν ὑμῶν.) ὅρα τοῦ φροντίζοντος τὴν διάνοιαν. τὸ καταλυόμενον δὲ, τὸ κατὰ μικρὸν ἀφανίζεσθαι μέλλον. ἔθηκα νόμον.) οὐ γὰρ ἐπείθοντο ψιλοῖς λόγοις οἱ πλούσιοι. εἶτα ἐπειδὴ τὸ ἀναγκάζειν ὕποπτον ἦν, ἐπήγαγεν εὐθὺς τὸ δίκαια ποιεῖν. δεῖ γὰρ καὶ ἄκοντας ἐμβάλλειν εἰς τὰ καθήκοντα τοὺς οἰκείους. ἀνεπαχθῶς δὲ τὸν περὶ τῶν πλουσίων μετεχειρίσατο λόγον, μεταλήψει τῶν ὀνομάτων τὴν ἀνάγκην εἰς τὸ χρήσιμον μεταλλάξας. φέρε δὴ καὶ τὸν καλὸν κατάλογον.) ἐν ἤθει καὶ ἐν εἰρωνείᾳ, τὸν γράψαντα γὰρ τοὺς κατέλεγεν, ἐμιμήσατο. οὐ μικρὰ βοηθῆσαι τοῖς πένησιν.) οὐχ ἁπλῶς πένησιν, ἀλλὰ καὶ ὑμῶν. οὐ τοίνυν μόνον τῷ μὴ καθυφεῖναι.) ἀνακεφαλαιοῦται τὴν αὔξησιν, προστιθείς, οὐ περὶ τοῦ μόνον αὐχῶ, C ὅτι μὴ προὔδωκα τὴν γραφήν: ἀλλ' ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ νόμος ἐπηνέθη τῇ πείρᾳ. ἔστι γὰρ ἀπάτη, νικᾶν μὲν, εἶναι δὲ ἀσύμφορον. ὅθεν τὴν ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀπόδειξιν εἰς συμμαχίαν καλῶν, τὰ ἑξῆς ἐπάγει περὶ ἀναίρεσιν: οὐκ ἐν μουνυχίᾳ ἐκαθέζετο. σημαίνει δὲ ὅτι ἱκέτης ἦν ὁ τριήραρχος. οὐ δεσμώτην ἑώρων οἱ ἄρχοντες οὗτοι οἱ τῶν ἀθηναίων οἱ ἀποστολεῖς καλούμενοι. οὐκ ἐν μουνυχίᾳ.) μουνύχιον τόπος περὶ τὸν πειραιᾶ. ἔνθα ἦν ἱερὸν μουνυχίας ἀρτέμιδος: κἀκεῖ ἔφευγον), οἱ ἄν τῶν τριηράρχων ἠδικοῦντο, ἢ ναῦται, ἢ τινὲς τῶν ἐξεταζομένων ἐν πειραιεῖ. ἐκλήθη δὲ μουνύχιον, ὥς φησιν ὁ διόδωρος, παραφέρων τὰ ἑλλανίκου, λέγων, ὡς ὅτι θρᾷκές ποτε στρατευσάμενοι ἐπὶ τοὺς οἰκοῦντας ὀρχομενὸν τὸν μινύειον τῆς βοιωτίας, ἐξέβαλλον αὐτοὺς ἐκεῖθεν. οἱ δὲ ἐξαναστάντες, ἦλθον εἰς ἀθήνας ἐπὶ μουνύχου βασιλέως, ὁ δὲ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς οἰκῆσαι τὸν τόπον, τὸν περὶ τὴν μουνυχίαν. ὅστις ἐπωνομάσθη παρ' αὐτῶν εἰς τιμὴν τοῦ βασιλέως. μετῄνεγκαν.) ἡ λέξις δηλοῖ τὸ ἀνεξίκακον. βάσκανον δὲ καὶ πικρὸν καὶ κακόηθες.) ἀποτείνεται πρὸς τὸν αἰσχίνην διὰ φθόνον τοῦ στεφάνου. ἡγοῦμαι τοίνυν λοιπόν.) ὅτι περὶ νόμον ἐν θεάτρῳ γενέσθαι τὸ κήρυγμα εἴρηκε: καὶ ὅπως οὐχ ὑπεύθυνον ἔγραψε με στεφανοῦσθαι. ἐλέγομεν δὲ ὅτι τὸ δίκαιον) καὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς πολιτείας εἰς δύο διελὼν,

Etsi se quis in corte.) οἰκίσκον aiunt cortem uocari apud Atticos. Dicit igitur, etsi mutarit uitę rationem, etsi gallina esse putetur, morietur omnino, tametsi lucem fugerit, itaq; se occultarit. Aggredi quidem omnia semper.) Iterum conatum laudat, exitum auté non recipit. Bonam obijcientes.) Tanq̃ aggerem.

Hæc natu maiores inter uos.) Quid ais? Maiores olim, inquit, & è uobis qui uiuitis, natu maiores, sententiam hanc cóstanter tenuerunt, qui & Lacedęmonijs periclitantibus pepercerunt, quum eos ij qui ad Leuctra uicerant, delere conarentur. Hanc igitur legé promulgastis, in rebus quidem secundis irascendum esse hostibus, in aduersis autem succurrendum.

Nec quæ à Themisone.) Themiso & Theodorus Eubœenses Oropum oppidum Atheniensium, situm inter Atticam & Bœotiam, cæperunt. Quod cum bello repetituri essent Athenienses: uisum est iudicio potius experiri. Antequam autem iudicium fieret, Thebani dixerũt, se id oppidum acceptum custodituros: & ut acceperant, neutris reddiderunt, donec Philippus post pace facta cum Atheniensibus, in Macedoniam recedens, rursus donauit Atheniensibus acceptum à Thebanis. Nullam iniuriam.) Rursus legé sancit, & pulcherrimè philosophatur. fuerit enim ab omni ratione alienũ eos uiolare, qui fidé habuissent.

Quid iubere debui?) Autoritatem consiliarij uerbo iubendi declarat. Cum eius quodammodo res ageretur.) Hoc est, cum uideremur auxiliari alijs, interim reipublicæ commodis consulebatur, societaté inquam cum Byzantijs initam. quæ prodesse uidebatur Byzantijs. sed & rempublicá iuuabat propter frumenti importationem. Volo autem redire.) Quia hæc quæ dicta sunt, reprehensione non carent, admiscere festinat bonarum rerum mentionem, ut per laudes querimoniam reprimat. Cum enim uiderem Athenienses classem uestram.) Vide hominis soliciti animum. Dilabi autem idem est, quod paulatim ad nihilum redactum iri. Legem tuli.) Neq; enim nudis uerbis parebát diuites. Deinde quia uerbum, Cogere, suspectum erat: statim subiecit, Vt officio fungerentur. Qui enim coniuncti sunt nobiscum, uel inuiti adigendi sunt, ut ea præstent quæ deceant. Orationé autem de diuitibus tractauit molliter, cõmutatione nominum, necessitate in utilitatem conuersa. Age profer & præclaram recensionem.) Cum gestu & ironia. autorem enim recensionis imitatur. Num parũ uobis opis tulissem pauperibus?) Nó simpliciter pauperibus, sed & ijs qui sunt inter uos pauperes. Non eo igitur duntaxat quòd Non pręuaricatus sum.) Repetit exaggerationem, & adiungit, Non eo duntaxat glorior, quòd ab actione non destiti: sed ob id etiam, quòd ipsa lex comprobata est experientia. Impostura enim est, eam perferre legé, quæ sit inutilis. Vnde probationem à rebus sumptá suppetias uocat, & ea quæ sequuntur subijcit per negationem: nó in Munychia sedit, qđ erat indiciũ, trierarchũ esse supplicé: nó uinctum uiderunt magistratus illi Atheniensiũ, qui pręfecti clasiiũ uocabantur. Non in Munychia.) Munychiũ locus est, circa Piræeum: ibi templum est Dianæ Munychiæ, quò fugiebát, si quib. trierarchis fiebat iniuria, siue nautis, siue alijs quorũ in Piręeo delectus agitur. Munychiũ aũt dictũ est, ut ait Diodorus, Hellanici uerba referés: Cum Thraces aliquãdo cótra Orchomenũ Minyæũ, Bœotię urbé, suscepta expeditione, ciues eiecissét, atq; illi extorres Athenas uenissét, rege Munycho: is copiá eis fecit incolendi loci, q est circa Munychiá, q ita cognominatus est ab eis, in regis honoré. Trãstuli.) Verbũ significat tolerantiá.

Inuidũ & acerbum & maliciosum.) Perstringit Æschinem, propter coronæ inuidiam. Arbitror igitur esse reliquum.) Ex lege præconiũ in theatro fieri dixit: &, se, non obnoxium referendis rationibus, corona donari decreto iussum. Diximus iustũ & inquisitionem rerum gestarũ bifariá ab eo esse distributá,

καὶ μέσον τάξας τὸ νόμιμον. οὕτω πεποίηκε τὴν διοίκησιν.

περὶ τῶν προαναγεγραμμένων νόμων.) παρ' οὓς παρέγραψε τὸ ψήφισμα, σημειωσάμενος, ὅτι παρὰ τούτους τοὺς νόμους ἐγράφη τὸ ψήφισμα. ἐπῄνεσεν αὐτόν φησιν ἡ βουλή.) ἀντὶ τοῦ εἰπεῖν ὁ Κτησιφῶν, ὑποσημαίνει τὴν βουλήν, ὡς ἐπαινέσασαν ἤδη, ἵνα φαίνηται τῆς βουλῆς, οὐ Κτησιφῶντος κατηγορῶν. οὐ περὶ τούτων γε οὐδείς.) μὴ κατηγόρει φησὶν ἀδίκως, μηδὲ συκοφάντει τὴν εἰρήνην. οὐ γὰρ οὕτως, ὡς σὺ λέγεις, ἐν οἷς εἰμι ὑπεύθυνος, ἐπῄνεσεν, ἀλλὰ δι' ἅπερ ἐπέδωκα. διόπερ καὶ εὐκαίρως ἐπήνεγκε τό, ὦ συκοφάντα. ἀλλὰ καὶ τειχοποιὸς ἦσθα φησί.) εἰ μὲν γὰρ συνῆπτο τῷ εἶναι τῶν περὶ τῶν θεωρικῶν, ἅμα ταῖς δύο ἀρχαῖς αὐτοῦ, ἡ ἀντίθεσις ἔνοχον ὄντα ἐδείκνυε· λέγουσα ὅτι ἐπὶ ταυτοῦ καὶ τοῖς θεωρικοῖς ὑπεύθυνον ὄντα καὶ τῇ ἐπισκευῇ τοῦ τείχους ἔγραψε τιμηθῆναι, ἰσχυρὰ πως ἐφαίνετο σφόδρα. καὶ περὶ τὴν ἀναίρεσιν ἠπορούμεν. νῦν δὲ τὸ ἰσχυρὸν διαπαίξας, τὸ περὶ τῶν θεωρικῶν, καὶ διὰ τάχει τὴν ἀπάτην ὑποκλέψας, ὡς ἐκ περιουσίας εἰσάγει ληροῦντα περὶ τούτων τὸν Αἰσχίνην, καὶ λέγοντα, τειχοποιὸς ἦσθα, ὅπου μάλιστα ἡ προλαβοῦσα λύσις ἁρμόδιος ἦν. οὐκ ἐν οἷς ἐλογισάμην, ἀλλ' ἐφ' οἷς ἐπέδωκα. διὸ καὶ φιλοτιμεῖται διοικούμενος. πρῶτον μὲν Ναυσικλῆς.) ἑτέρα τις ἐπαγωγὴ τῆς ἀκροάσεως. ὡς γὰρ τοῦ Αἰσχίνου λέγοντος ὅτι οὐκ ἔξεστι τὸν ὄντα ἐν ἀρχῇ φιλοτιμεῖσθαι τὰ ἑαυτοῦ καὶ χαρίζεσθαι, οὕτως ἐπάγει τὰ παραδείγματα. εἰκὸς δὲ ἦν μετὰ τὸ δοῦναι τὰς εὐθύνας, στεφανωθῆναι αὐτούς, ἀλλ' ἀορίστως προφέρει. εἶθ' οὗτος Νεοπτόλεμος.) οἰκειότερον γὰρ πρὸς αὐτὸν τὸ παράδειγμα. καὶ γὰρ διὸ καὶ τελευταῖον ἔθηκεν. σχέτλιον γὰρ ἂν εἴη τοῦτό γε.) μετὰ τὴν ἀπόδειξιν, εὐλόγως σχετλιάζει τοῖς κοινοῖς λογισμοῖς λοιπὸν χρώμενος. ἐπειδὴ ἄρχω τινὰ ἀρχήν· ἀξιοῖς ἐμὲ δοῦλον ποιεῖν· ὡς οὐ δεῖ τοῖς ἐμοῖς χρῆσθαι ὡς βούλομαι. καὶ οὐχ ἁπλῶς διδόναι τὰ ἑαυτοῦ εἰπὼν ἀπηλλάγη, ἀλλὰ διδόναι τῇ πόλει προσέθηκεν· ὀνόματι τῆς πατρίδος τὴν ἀτοπίαν συναύξων. ἐπέδωκα, ἐπαινοῦμαι διὰ ταῦτα.) ἐλέγχει αὐτὸν ὡς ἀγνώμονα καὶ ψευδόμενον. οὐκοῦν οὐδ' ἐγὼ εὐθύνας ἀπαιτεῖσθαι δίκαιός εἰμι, ὧν ἐχαρισάμην, ἀλλὰ τιμᾶσθαι. φυλάττεσθαι γὰρ ἐπὶ πάντων προσήκει τὸ αὐτὸ δίκαιον. ποῖον τοῦτο; ἄκουε καὶ μάνθανε. ἐπέδωκα, ἐπαινοῦμαι τῆς ἐπιδόσεως χάριν. ἦρξα τινὰ ἀρχήν; εἶτα δέον εἰπεῖν ὡς ἐπὶ τοῦ προτέρου, δίδωμι τὰς εὐθύνας τούτων, ἐνήλλαξε τὸν χρόνον. καὶ δέδωκα εὐθύνας ἐκείνων. ὡς τινας ὑπολαβεῖν ἐντεῦθεν, ὡς μεταξὺ τῆς γραφῆς ἀρτεθείσης, πρὶν ἐλθεῖν εἰς τὸ δικαστήριον, φοβηθείς, παρέσχε τὰς εὐθύνας τούτων. διὰ τοῦτο καὶ πλάττεταί τινας ὥσπερ ἀνθυποφορὰς παρ' Αἰσχίνου. Νὴ Δί' ἀλλ' ἀδίκως ἦρξα. Καὶ τὴν λύσιν εὐθέως κατ' ἐπιτίμησιν εἰσάγει. καὶ τί προδότης ἐγένου τῆς πόλεως τῇ σιωπῇ; πῶς τῷ Δημοσθένους ἐφείσω πολιτευσαμένου τὰ χείριστα; τίς εἶδέ σε τῶν λογιστῶν τὴν πονηρίαν μεμφόμενον.

ἃ δεῖ φησὶν ἡ βουλὴ δεῖν.) πάλιν ἐπιμένει τῷ θεωρήματι, ἀντὶ τοῦ Κτησιφῶντος μεταλαβὼν τὴν βουλήν. ἐνθυμεῖται δὲ πάνυ χαριέντως, ἐλέγχων ὡς ἀχάριστον ὁμοῦ καὶ ἀνόητον· οἷον, ἂν μέν τις διδῷ τὰ ἑαυτοῦ, λαμβάνειν τὴν βουλὴν οὐκ ἐκώλυσας. ἂν δὲ θέλῃ τὸν δεδωκότα ἀμείψασθαι· παράνομον καλεῖς τὸ γιγνόμενον. καινὸς ἀναφαίνῃ νομοθέτης· τὸ μὲν λαβεῖν ἐπαινῶν· τὸ δὲ ἀποδοῦναι μεμφόμενος. προσεκτέον πάλιν τὸ ἀποδοῦναι ὡς εὐκαίρως εἰρημένον· ἵνα φαίνηται χρέος ἀποπληροῦσα ἡ βουλή.

καὶ μὴν περὶ τοῦ γε ἐν θεάτρῳ.) μεταβαίνει λοιπὸν καὶ εἰς τὸ ἕτερον νόμιμον τὸ περὶ τοῦ κηρύγματος. καὶ βλέπε τὴν εἰσαγωγὴν ὅπως ἔχει. καὶ μὴν περὶ τοῦ κηρύγματος εἰ σκοπεῖ τις, ὁμοίως συκοφάντην εὑρήσει καὶ βάσκανον.

τὸ μὲν μυριάκις μυρίους.) πολλούς, ἀληθεύων περὶ ἀορίστων. πολλοὶ γὰρ πολλάκις ἐστεφανώθησαν, ἀλλὰ τῶν ξένων, βουληθείσης τῆς πόλεως. ὅπερ ἀποκρύπτων, εὔπορον τὴν ἀπάτην ἐργάζεται.

ἀκούεις

& legitimum in medio esse collocatum, & hunc ordinem ab eo institutum. Contra quas factum sit decretum.) Cum annotarit contra eas leges decretum esse factum. Laudauit eum, inquit, senatus.) Sic à senatu potius quàm à Ctesiphonte se laudatum esse significat, ut uideatur Æschines senatum, non Ctesiphontem accusare. De his quidem nullus.) Neq;, inquit, accusa iniustè, neque calumniare pacem. Neque enim, quod tu falsò asseris, ijs de rebus, quarum referēdę mihi rationes sunt, me laudauit: sed propter ea quæ sum largitus. quamobrem etiam tempestiuè subiecit, O calumniator. At & muris reficiēdis curator, inquit, fuisti.) Hoc si coniunctum esset cum superiori de theatrali pecunia: duobus magistratibus eum simul esse obnoxium, obiectio ostendisset, asserens, decreto iuberi, ut simul & ob curationem mœnium, & pecuniæ theatralis obnoxius coronetur: firma omnino esset, deq; eius refutatione æstuaremus. Núc id quod firmum erat, illud de theatrali pecunia, elusit, & celeritate fraudem suffuratus, inducit Æschinem, tanquam superuacaneè de his rebus nugantem & dicentem, Murorum instaurator fuisti: ubi potissimùm antegressa solutio apta fuit, cū diceret, Sed propter ea quę largitus sum. Quamobrem etiam in illa distinctione ambitiosè uersatur. Primùm Nausicles.) Alia quædam auscultationis illecebra. Tanquá enim Æschines diceret, non licere fungenti magistratu liberalitatem exercere & largiri de suo, sic adducit exempla. Verisimile autem est eos relatis rationibus corona fuisse donatos. sed ipse indefinitè profert.

Deinde iste Neoptolemus.) Hoc exemplum ei magis quadrat, quapropter etiam extremum est.

Iniquum enim id esset.) Post demonstrationem, nō absurdè quiritatur, communibus rationibus iam utens: Quia magistratu fungor, me in seruitutem redigere studet, quasi meis meo arbitratu uti nō liceat. Neq; contentus dicere, Sua largiri: addit etiam, Reipublicæ, patriæ nomine absurditatem amplificans.

Largitus sum, propterea laudor.) Redarguit eum ut ingratum & mentientem. proinde inquit æquū esse nego, ut ratio reposcatur à me eorum quæ donaui, sed ut honos mihi habeatur. Idem enim ius in omnes ualere debet. Id cuiusmodi est? Audi & disce: largitus sum, laudor propter largitionem. gessi magistratum aliquem? Iam cum dicēdum esset, ut in priore, De eo rationē refero: immutat tempus, &, Retuli, inquit, de eo rationem: ut quidam hinc cōijciant, interim dum actio à prætore postulata esset, priusquam in iudiciū uentum esset, eum ex metu rationes retulisse. Quamobrem etiam quasdam Æschineas obiectiones comminiscitur: At hercule iniustè gessi magistratum? & solutionem per increpationem adducit, Cur uerò silentio tuo Reipublicæ proditor extitisti? Cur pepercisti Demostheni pessimè Republica administrata? quis te censorum uidit meam improbitatem reprehendere? Quæ autem Senatus ait oportere.) Iterū perseuerat in suo artificio, ut Ctesiphontis loco Senatum collocet. Inter arguendum autem eum omnino festiuè taxat, ut ingratum simul & amentem: uelut, Si quis sua largitur, non obstitisti quo minus Senatus acciperet. Sin largito gratiam referre studet, id fieri contra leges uociferaris. Nouus existis legislator, qui accipere laudes, reddere reprehendas. Rursus attendendum est, uerbum Referre uel Reddere quàm sit tempestiuè dictum, ut appareat Senatum ęs alienum soluere.

Ac quod ad theatrum attinet.) Iam transit & ad alterum legitimum, quod est de præconio, & uide quo pacto inferatur: Iam de præconio si quis consideret, eum æquè calumniatorem atque inuidum esse deprehendet. Nam infinitos.) Infinitos dicendo, uerum dicit de multis. Multi enim sæpe coronati sunt, sed hospites, uolente ciuitate. quod dum occultat, imposturæ sibi occasionem parat.

Audis

A

ἀκούεις Αἰσχίνη τοῦ νόμου.) ἐπεὶ παρακρούεσθαι χρεία, πρόσεισι, τὸ σαφὲς ἔχειν τὸν νόμον, ὑφαρπάζων * τὸν ἀκροατὴν τῆς ἐξετάσεως τὴν ἀκρίβειαν. δοκεῖ δὲ τὸ ῥητὸν κατὰ τὸ ἐλλεῖπον ἀσάφειαν ποιεῖν. διακρινητέον οὖν οὕτως: ὁ νόμος φησὶ λέγει σαφῶς, μηδεὶς ἐν τῷ θεάτρῳ κηρυττέσθω, πλὴν ἐκείνων, οὓς ἂν ὁ δῆμος ἕληται, καὶ ἡ βουλὴ ψηφίσωνται.

τούτους δὲ ἀναγορευέτω.) ὁ κῆρυξ δηλονότι, οὓς ἂν ὁ δῆμος ἕληται καὶ ἡ βουλή. ἰστέον δὲ, ὅτι περὶ τῶν ξένων ὁ νόμος ταῦτα διείρηκεν, ὡς εἴπομεν. τί οὖν ὦ ταλαίπωρε.) οἰκτείρει τὸν ἐχθρὸν, ὑπεύθυνον ποιῶν τῷ ἐγκλήματι. παῦσαι δὲ δυστυχέστατε τῇ ἀληθείᾳ μαχόμενος: ἐλεῶ σε πολεμοῦντα τῷ νόμῳ: ἀπαλλάσσου τῆς νόσου. χρήσιμος ἐν τοῖς τοιούτοις κακοῖς ὁ ἐλλέβορος: δέχου τῆς πόας τὴν θεραπείαν: ῥίψον ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὸ ἀρρώστημα.

ὥσπερ ἀνδριάντα ἐκδεδωκώς.) ὁ Αἰσχίνης οὐ συγχωρῶν εἶναι τὸν ῥήτορα δημοτικὸν, ἔφασκεν ὥσπερ πλάττων τὸν δημαγωγὸν, ὡς ὀφείλει εὐγενὴς εἶναι, καὶ προγόνων σεμνῶν, καὶ τεθράφθαι καλῶς, καὶ πεπαιδεῦσθαι ἐλευθέρως, καὶ κήδεσθαι τῆς πατρίδος, καὶ τὰ τοιαῦτα. εἶτα μετὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τούτων ἀντιθεὶς τὰ περὶ τὸν Δημοσθένην, καὶ μηδὲν ἐν τούτοις εὑρὼν προσὸν αὐτῷ, σχετλιάζει καὶ ἀγανακτεῖ. διασύρει οὖν τῇ παραθέσει τοῦ ὁμοίου τὸν λογισμόν. εἰ δὴ γάρ τις φησὶν εἰ δημιουργὸν ἀξιοῖ πλάσαι αὐτῷ ἀνδριάντα καὶ τὰ ὅμοια σχήματα οἷα δεῖ ἔχειν πρὸς αὐτὸν ποιησάμενος, ἐπειδὰν μετὰ ταῦτα ἐλθὼν μὴ εὕροι ἐνόντα ἐν τῷ πλάσματι τοῦ ἀνδριάντος τὰ ἐν τῇ γραφῇ, εἰκότως δυσχεραίνει καὶ καταβοᾷ τοῦ τεχνίτου.

B

οὐδὲν ἧττον ἐμοῦ.) παρατήρει ὅτι ἐν οἷς ὠφελεῖ, δίδωσιν Αἰσχίνῃ τὸ ἴσον εἰς σύνεσιν, καὶ οὕτω περιτρέπει.

πότερον οὖν Αἰσχίνη.) μέλλων τὰς λοιδορίας ἐργάζεσθαι, προοδοποιεῖ ἑαυτῷ τὴν παρὰ τῶν καθημένων εὐμένειαν: ἐχθρὸν ἀποφαίνων τῆς πόλεως οὐχ ἑαυτοῦ τὸν Αἰσχίνην: ἵν' οὕτως, ὅπερ ἂν εἴποι, βλασφημῶν αὐτὸν, ἡδέως ἀκούσωσιν ὡς ἐχθροῦ κοινοῦ βαλλομένου. ὁ οὖν λόγος τοιοῦτος. πῶς ἐμὸς ὢν ἐχθρὸς (τοῦτο γὰρ ἂν ὁμολογήσειας ἐρωτηθεὶς) οὐδαμοῦ φαίνῃ γεγονώς μου κατήγορος; οὐκ ἐν εὐθύναις, οὐκ ἐν γραφαῖς, οὐκ ἐν ἄλλαις κρίσεσιν ἁπλῶς, ὡς αὐτὸ δηλοῖ ἀφ' οὗ σεσιώπηκας, ὡς οὐκ εἶ τῷ Δημοσθένει πολέμιος: ἄλλως τε, ἡνίκα καθαρὸς ἐγὼ καὶ ἄμεμπτος ἐφάνην.

ὅρα μὴ τούτων μὲν ἐχθρὸς ᾖς.) τὸ ὅρα καλῶς. οὐ θέλει γὰρ αὐτὸς ἀποφήνασθαι, ἀλλ' ἡ τῶν πραγμάτων ἀναγκάζει σε φύσις φησὶν ὁμολογεῖν. θαυμάζω δὲ τὴν δεινότητα, ὅτι πρώην ὅτε τῆς αὐξήσεως χρεία ἦν, ὅλης τῆς πόλεως ἀπέδειξεν ἐχθρὸν τὸν Αἰσχίνην. ὅτε δὲ συνεπληρώθη πᾶσα ἡ περίοδος, οὐκ ἔτι λέγει τὴν πόλιν, ἀλλὰ τούτων, τοὺς δικαστὰς λέγων. μὴ τούτων μὲν ἐχθρὸς ᾖς, αὐτῶν γὰρ ἐδεῖτο νῦν τῆς εὐνοίας: ἵνα θηράσῃ μὲν τὴν ψῆφον οὕτως, ἐγείρῃ δὲ τῷ ἀντιδίκῳ τὸν πόλεμον. διὸ καὶ θαρρῶν εὐθὺς ἐπάγει. ἐπειδὴ τοίνυν ἡ μὲν εὐσεβὴς καὶ δικαία ψῆφος.) κινήσας αὐτάρκως εἰς δυσμένειαν τοὺς ἀκούοντας, ἐπισημαίνεται ὡς νενικηκώς. δέδεικται γάρ φησιν ἡ εὐσεβὴς καὶ δικαία ψῆφος ἅπασι. τὸ μὲν οἰκεῖον οὐ φανερῶς εἰπὼν, ὡς αὐτὸς ὀφείλει τὴν ψῆφον λαβεῖν: ὑπαινιττόμενος δὲ ἀπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀποδείξεως. ἔστι δὲ αὐτῷ μέχρι τούτου, τὸ μέρος τοῦ δικαίου, τὸ περὶ τῶν εὐεργετημάτων, ᾧ καὶ τὸ νόμιμον συνῆψεν, ἀσθενὲς ὑπάρχον, ὡς ἔφαμεν. φυλάττει δὲ μετὰ τὰς λοιδορίας τῇ μνήμῃ τὸ ἄλλο τοῦ κεφαλαίου μέρος: ἐν ᾧ τῶν ἐν Χαιρωνείᾳ κακῶν γεγενημένων, ἀναιρεῖ τὰ ἐγκλήματα.

C

δεῖ δέ με ὡς ἔοικεν.) δύο συγγνώμας ἔθηκεν: ἐκ μὲν τοῦ δεῖ με, τὴν ἀνάγκην δηλῶν: ἐκ δὲ τοῦ φιλολοιδόρου, ὅτι οὐ μεθ' ἡδονῆς ἐντρυφᾷ τοῖς Αἰσχίνου κακοῖς, ἀποστρεφομένης τῆς φύσεως τὸ πρᾶγμα. ἀλλὰ μὴ ὡς σπερμολόγος.) τινὲς φασὶν οὕτω καλεῖσθαι τὸν κολοιὸν, ὡς ἀλλοτρίοις πτεροῖς προσχρησάμενον. καὶ δὴ καὶ ὁ Αἰσχίνης οὐδὲν ἴδιον ἔχει. τοῖς

Audis Æſchine legem.) Quia cum alijs conferenda eſt, addit, perſpicuam eſſe legem, ut inquiſitionis accurationem ſurripiat auditori. Videtur autem uerba propter defectum obſcura eſſe. Sic igitur explicanda ſunt: Lex, inquit, apertè ſic ait: Nemo in theatro proclametur, præter eos quos populus elegerit, & quibus id ſenatus decreuerit.

Eos uerò proclamet.) Scilicet præco, quos populus elegerit, & ſenatus. Sciendum autem eſt, legem de hoſpitibus ita conſtituiſſe, ut diximus.

Quid igitur ô miſer.) Miſeratur inimicum, & eum crimini obnoxium reddit. Deſine uerò, infelicisſime, pugnare cum ueritate: miſeret me tui legem oppugnantis: reijce morbum: utilis eſt in huiuſmodi malis helleborus: accipe herbæ remedium: reijce ex animo infirmitatem.

Tanquam ſtatuam locaſſes.) Æſchines non concedens noſtrum oratorem eſſe popularem, magiſtratū, tanquam fingens, dixit, oportere eſſe nobilem, honeſtis ortum natalibus, & bene educatum, & inſtitutum liberaliter, curam agere patriæ: & eius generis alia. Deinde poſt eam enumerationem, collocato è regione Demoſthene, cum nihil in eo tale reperiſſet, quiritatur, & indignatur. Perſtringit igitur oppoſitione rei ſimilis illam ſententiam. Iam enim ſi quis, inquit, à fabro ſibi ſculpi ſtatuam poſtulet, & ſimiles figuras, cum eo pactus quales eſſe oporteat, ubi deinde uenerit, nec in ſtatuæ fictione ea ineſſe uiderit, quæ ſcripto continentur, iurè ęgrè ferat, & in artificē uociferetur.

Nihilo me minus.) Obſerua, cū prodeſt, eum Æſchini tribuere parem prudētiam, & ſic illū euertere.

Vtrum te quis Æſchine.) Conuicia tractaturus, iudicum ſibi beneuolentiam præparat, hoſtem eſſe ciuitatis oſtendendo, non ſuum, Æſchinem: ut ita quicquid ei maledixerit, libenter audiant, ut cum hoſtis cōmunis petitur. Oratio igitur talis eſt: Qui fit, meus hoſtis cum ſis (id enim interrogatus fateberis) ut me nuſquam à te accuſatum eſſe conſtet, non in rationibus referendis, non publici criminis reum factum, nō alijs denique ullis iudicijs? Quare è ſilentio tuo perſpicitur, te non eſſe Demoſthenis inimicum: præſertim cum me inſontem & integrum eſſe conſtet.

Vide ne horum ſis inimicus.) Verbum Vide bene ponitur. Non enim ipſe uult pronunciare: ſed rerum natura, inquit, fateri te cogit. miror autem calliditatem eius, quòd prius cùm exaggeratio fuit utilis, totius ciuitatis hoſtem eſſe Æſchinem oſtendit. ubi autem tota periodus expleta eſt: non iam ciuitatem dicit, ſed hos, iudices intelligens: ne horum ſis inimicus. eorum enim beneuolentia nunc indigebat, ut ita & ſuffragia mereatur, & bellum concitet aduerſario. Quapropter etiam mox confidenter addit.

Poſtquam autem religioſum & iuſtum ſuffragium.) Auditoribus ad iuſtum odium concitatis: quaſi parta uictoria exultat oratio. Nam oſtenſum eſt, inquit, religioſum & iuſtum ſuffragium omnibus: & id quidem quod erat proprium, non apertè dixit, ſibi tribuendum eſſe ſuffragium: ſed ex demonſtratione rerum id obſcurè innuit. Hactenus autem ab eo pars iuſti, qua de beneficijs agit, producitur, cui etiam legitimum adiunxit, quod, ut diximus, infirmum eſt: & poſt conuicia reliquam capitis partem, in qua cladis ad Chæroneam acceptæ criminationes refellit, memoria cuſtodit.

Oportet me autem, ut apparet.) Duas ueniæ cauſas ponit. Nam & uerbo, Oportet me, neceſsitatem ſignificat. nomine autem, Conuiciorum amantem, ſe nulla cum uoluptate malis Æſchinis inſultare, natura ab ea re abhorrentem.

Sed non ut uitilitigator.) σπερμολόγον uocari quidam aiunt monedulam, quòd alienas plumas mutuata ſit. Ita & Æſchines nihil habet proprium, ſed aliorum

δὲ τῶν ἄλλων λόγοις προσκέχρηται, αὐτὸς ἀπαίδευτος ὤν. ἢ σπερμολόγος, ἀσεβής, ἀπὸ τῶν βωμῶν συλλέγων τὰ ἐπιτιθέμενα ὑπὸ τῶν ἄλλων. τάχα δὲ καὶ πένης, ὁ τὰ ἀποπίπτοντα ἀπὸ τῶν βασταζόντων ἀναλαμβάνων. κατὰ βραχὺ τὰ ἀπὸ τῆς γῆς συλλέγων καὶ οὕτω τρεφόμενος. ὄλεθρος γραμματεύς.) ἢ ὀλέθρου ἄξιος· ἢ ὁ πολλοῖς προξενήσας ὄλεθρον, διὰ μεταβάλλειν τὰ γράμματα ἐν τῷ ἀναγινώσκειν.

ὥσπερ ἐν τραγῳδίᾳ βοῶντα ὦ γῆ καὶ ἥλιε.) ἔοικε γὰρ τραγικὰ εἶναι ταῦτα. καὶ ἅμα εἰς τὴν τέχνην ἀποσκώπτει. σύνεσιν καὶ παιδείαν ἐπικαλούμενον. ὁ γὰρ αἰσχίνης δυσχεραίνων εἰ δημοσθένης ὀφθείη ἐστεφανωμένος, καὶ ταῦτα ἐφθέγγετο. οὐκ ἀπορῶν δὲ, ὅ, τι χρὴ περὶ σοῦ.) ἐγκωμιαστικοῦ νοήματος ἐπελάβετο. ἐπεὶ καὶ ὁ ψόγος τῶν ἐγκωμιαστικῶν. χοίνικας παχείας.) εἰπὼν δουλεύειν αὐτὸν, τὰ ἑπόμενα τοῖς φαύλοις τῶν δούλων ἐπήγαγε, τὰς πέδας λέγων. ὥσπερ γὰρ καλεῖ χοίνικας, τὸ στρογγύλον δηλῶν. τὸν καλὸν ἀνδριάντα.) μικρὸς γὰρ ἦν ὁ αἰσχίνης τὸ σῶμα.

ἀλλ' ὡς ὁ τριηραύλης.) οὐχ ἁπλῶς αὐλητής. ἦσαν γὰρ ἐπίσημοι, ἀλλ' ἐν τριήρει αὐλῶν, ἄμουσον ῥυθμόν. τριταγωνιστὴν ἄκρον.) καὶ τοῦτο περὶ τὸ ἦθος. ἔστι γὰρ ἀμαθέστατον.

ὀκνῶ μὴ περὶ σοῦ.) δύο ἀνύει. καὶ τὸ δοκεῖν εἶναι σώφρων, καὶ τὸ φεύγειν τὰς λοιδορίας κἂν ὦσιν ἀληθεῖς. οὐ γὰρ ὧν ἔτυχεν ἦν.) τὸ παρ' ὑπόνοιαν καλούμενον. ἐπειδὴ παρ' ὃ προσεδόκων οἱ ἀκροαταὶ τὸ ῥητὸν ἐπήγαγε. καὶ περὶ ὧν μέντοι τις ἀμφισβήτησις.) ἐπιδείκνυσιν ἐν τούτοις ὅτι οὐχ ὡς ἐχθρὸς ἀκριβολογεῖται, πάντα ἐξετάζων ἃ ἥμαρτεν, ἀλλὰ πλεῖστα καὶ παραπέμπεται. διηγεῖται δὲ τὰ σαφέστερα, καὶ ἀκριβέστερα. διὸ καὶ ἀκολούθως ἐπήγαγε. τὸν ἀποψηφισθέντα.) οὗτος γὰρ ὁ ἀντιφῶν, ἀθηναῖος ἐδόκει εἶναι τὸ πρότερον. γιγνομένων δὲ τῶν καλουμένων διαψηφίσεων, ὅ ἐστιν ἐξετάσεων ἐν τοῖς δήμοις, ὡς ἔθος, εἰ ἄρα φύσει ἀθηναῖος· οὐκ ὢν ἐνέγραψεν ἑαυτὸν, ἐκ σπουδῆς τινῶν, εἰς τοὺς ἀστούς. ἀπεψηφίσθη δὲ καὶ ἀπεδοκιμάσθη ὡς οὐκ ὢν ἀστὸς καὶ ἐξεβέβλητο. λυπηθεὶς δ' ᾤχετο πρὸς τὸν φίλιππον· καὶ ὑπέσχετο αὐτῷ, λάθρα τῆς ἀττικῆς ἐπιβὰς, ἐμπρήσειν τῆς ἀττικῆς τὰ νεώρια. κεκρυμμένον ἐν πειραιεῖ.) τὰ εἰκότα εἴρηκεν ὡς πεῖσαι δυνάμενα. ὅ, τε γὰρ τόπος τοῦ πειραιῶς ὕποπτος, καὶ ὁ τρόπος. κεκρυμμένον γὰρ εἰπὼν, εἰς πίστιν ἄγει τῆς τόλμης. ὡς ἐν δημοκρατίᾳ δεινὰ ποιῶ.) μιμεῖται τοῦ αἰσχίνου τοὺς λόγους· τὸ πιθανὸν αὐτοῖς εἰς ἀπάτην διδούς. ὅρα γὰρ ὅπως ὀνομάζει τὴν πολιτείαν ἐκ φιλανθρωπίας γνωριζομένην· καὶ, τοὺς ἠτυχηκότας λέγων τῶν πολιτῶν, μηχανᾶται τὴν ἄφεσιν. ποιεῖ δὲ λεληθότως πάλιν πολέμιον τῷ δήμῳ τὸν αἰσχίνην· εἴγε ὁ μὲν, οὐκ ὄντα, πολίτην ἐκάλει. καὶ ἐπ' οἰκίας βαδίζων.) πολὺν ἔπαινον φέρει τῷ ῥήτορι. οὕτως ὑπὲρ τῶν κοινῇ συμφερόντων ἀγρυπνεῖ, ὡς καὶ μηδενὸς εἰδότος ἢ ἐπιτρέψαντος, αὐτὸν ἐπιζητεῖν τοὺς βλάπτειν ἐθέλοντας. τινὲς δὲ διὰ ἑξῆς συνῆψαν τὸ ἄνευ ψηφίσματος ἀφεθῆναι ἐποίησεν, ἀπατήσας γὰρ τὸν δῆμον, ἔπεισεν ἀφεθῆναι τὸν ἄνθρωπον ὀξέως, ὡς μὴ δὲ καιρὸν ἐγγενέσθαι τοῦ ψηφίσασθαι * ὅλον τοίνυν ἐξ ἀμφοῖν.

καὶ εἰ μὴ ἡ βουλὴ ἡ ἐξ ἀρείου πάγου.) συνάπτει ἑαυτὸν εὐτραπέλως σεμνοτάτῳ βουλευτηρίῳ, καὶ καρποῦσθαι μετ' ἐκείνης πειρᾶται τὴν δόξαν. ὃν γὰρ εὗρε μὲν δημοσθένης, ἀπέλυσε δὲ αἰσχίνης, ἐπεζήτησεν ἡ βουλὴ καὶ ἀνέσωσεν. ἐν οὐ δέοντι συμβεβηκυῖαν.) ὀνειδίζει τρόπον τινὰ τῷ δήμῳ διὰ τοῦ προσώπου τῆς βουλῆς. ἔστι μὲν γὰρ ὡς ἀνθρώπους ἀγνοεῖν· τὸ δὲ ἐν οὐ δέοντι, τοιοῦτόν ἐστιν. οὐκ ἀγνοεῖν ἔδει, διδαχθέντας ὑπὸ τοῦ ῥήτορος, καὶ εὔνουν ἔχοντας δημηγόρον, τὴν ἐπιβουλὴν οὐ συνήκατε. συνηπίστατο διὰ συμβούλῳ ὁ προδότης, καὶ ὑμᾶς ἐγοήτευσεν. καὶ συλλαβοῦσα.) πανταχόθεν ἀκριβώσασα, τὴν θήραν οὐκ ἀφεῖσα. κατασκευάζει δὲ διὰ τῆς φυγῆς τὴν ὑπόνοιαν. οὐ γὰρ ἂν οὕτω σπουδαίως ἔφυγεν, εἰ μὴ συνῄδει ὡς ὑπεύθυνος ἦν. ἐπανήγαγεν ὡς ὑμᾶς.) θέασαι τῆς λέξεως τὴν ἀκρίβειαν. ἐπειδὴ γὰρ εἶπεν αὐτὸν ἀπὸ

τῆς ἐκκλης

A aliorum uerba mutuatur, cum ipse indoctus sit. aut σπερμολόγος impius, ea colligens quæ in aras imponũt alij. Fortassis etiam pauper, qui quę gestantibus excidunt, excipit, paulatim spicas colligẽs, & ita uictitãs.

Scriba perditus.) ὄλεθρος, uel interitu dignus uel q̃ multis causa fuit interitus, mutandis literis inter recitandum. Tanquam in Tragœdia uociferantem, ô Tellus ô Sol.) Videntur enim Tragica esse hæc: & simul etiam artem eius incessit, Intelligentiam & disciplinam inuocantis. Æschines enim grauiter ferens, si Demosthenes corona ornatus conspiceretur, etiam hæc protulerat. Etsi autem non deest quid de te oporteat.) Sententiam demõstratiui generis arripuit. Nam & uituperatio ad demonstratiuum genus pertinet. Compedes crassas.) Cum eum seruisse seruitutem dixerit, ea quæ seruis improbis accidere solent, subiecit compedibus narrandis, quas ad ostendendã rotunditatem earum χοίνικας, id est modios siue modulos appellat. Bellum homuncionem.) Paruæ enim staturæ fuit Æschines. Sed ut tibicen nauticus.) Non simpliciter tibicen (erant enim quidã celebres) sed qui in triremi quiddam inconditum fistulat.

Summum tertianum actorem.) Et hoc ad mores hominis refertur. Significat enim indoctissimum.

B Vereor ne de te.) Duo conficit, & ut modestus esse uideatur, & uitare conuicia, tametsi uera fuerint.

Neque enim eorum fuit, quibus contigit.) Figura, quę pręter expectationem uocatur. Nam aliud quàm expectabant auditores, subiecit. Ac de quibus est aliqua controuersia.) His ostendit se non ut hostem scrupulosius inquirere in omnia eius delicta: sed plurima etiam transilire. Narrat autem apertiora & certiora, quapropter aptè subiecit: Reiectum.) Is enim Antipho prius Atheniensis habebatur. Cum autem recensiones & inquisitiones in municipijs de more fierent, utrum aliquis cum natura non esset Atheniensis, studijs quorũdam adiutus se in ciuium album falsò inscripsisset: repudiatus & improbatus est, ut qui ciuis non esset, & eiectus. Quod grauiter ferens, ad Philippum se contulit, & promisit, se clàm in Atticam ingressum, Atheniensium naualia incensurum. Latitantem in Piræeo.) Probabilia dicit, ut apta ad persuadendum. Nam & Piræei locus suspectus est, & modus: quia latitasse eum dicit, fidem facit suscepti facinoris. Me in libera ciuitate.) Imitatur uerba Aeschinis, probabilitatem eis ad imposturam tribuẽs. Vide enim ut nominet rempub. humanitate insignẽ, & calamitosos dicendo ciues, moliatur dimissionẽ. Rursus autem Aeschinẽ populo clàm inimicum facit, qui eũ ciuẽ nominet, qui non sit ciuis.

C Et ædes inuadẽs.) Magnam oratori laudem parit ea pro communi utilitate uigilantia, ut ipse nemine uel sciente uel iubente, inquirat nocẽdi cupidos. Quidã illud, Effecit ut sine decreto dimitteretur: cum eo cõiungunt quod sequitur. decepto enim populo persuasit, ut celeriter dimitteretur: ut ne tempus daretur ad cauendum. Totum igitur ex utroque. *

Quódni senatus Areopagiticus.) Cõiungit se urbanè cum honestissimo ordine, & pari cum eo frui gloria studet. Quem enim Demosthenes deprehendit, Aeschines absoluit, eum senatus indagauit & recuperauit.

Non opportunè acciderat.) Exprobrat quodammodo populo sub persona senatus. Humanum enim est quædam ignorare. Illud autem Non opportunè, eiusmodi est: non ignorare oportuit ab oratore edoctos: &, cum beneuolum haberetis concionatorẽm, insidias non intellexistis. Conscius insidiatori fuit proditor, & uos præstigijs delusit.

Et comprehensum.) Vndique peruestigatum, præda non amissa. Per fugam autem suspicionem probat. Neque enim tam properè fugisset, nisi sontem se esse scisset.

Reduxit ad uos.) Specta uerbi solertiã. Postq̃ eum

dixit